

วารสาร **อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ**

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔

โครงการอ่างเก็บน้ำชาตมขาวพร้อมระบบส่งน้ำฯ
“ซองเคอร์” ในห้วงยามที่ต้องอยู่กับโควิด-๑๙
๕๐ ปี การสืบสานพระราชดำริ
ผลสำเร็จจากโครงการฯ

- โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ้งฯ จังหวัดยโสธร
- โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ จังหวัดเพชรบุรี

บึกอูย พื้นที่น้อย น้ำน้อย ก็เลี้ยงปลาได้
เรื่องเล่าจากหลังกล้อง “ช่างโกนา ที่บ้านนาเทียน”

บรรณาธิการ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔ ตรงกับโอกาสสมโภชวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ขอน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในการพระราชทานแนวพระราชดำริ เพื่อดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ราษฎรของพระองค์มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังเช่นในช่วงเวลานี้ที่หลายพื้นที่ประสบกับปัญหาอุทกภัย หากแต่ยังมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านพัฒนาแหล่งน้ำหลายโครงการที่ช่วยแก้ไขบรรเทาปัญหาอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกักเก็บน้ำยามน้ำหลากและปล่อยน้ำใช้ในยามน้ำแล้ง เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม อุปโภคบริโภค มีแหล่งประมง และยังพัฒนาต่อยอดไปถึงการผลิตน้ำประปา เป็นแหล่งพลังงาน รวมทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ก่อเกิดอาชีพบริการต่าง ๆ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ดังเช่น โครงการที่กำเนิดขึ้นจากน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ไขปัญหาคความทุกข์ร้อนของประชาชน ภายใต้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความตั้งใจที่จะต่อยอดประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำ ไปเป็นอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามได้ในคอลัมน์ “๑๐ ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์” บทความเรื่อง **โครงการอ่างเก็บน้ำชาตมขาวพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างความสำเร็จ **“ซองเดอร์”** ในห้วงยามที่ต้องอยู่กับโควิด-๑๙ ที่มีวิธคิดและวิธีการรับมือในช่วงโควิด-๑๙ เพื่อระดับประครองธุรกิจและพนักงานให้สามารถ “พออยู่ได้” และในการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ประสบความสำเร็จ เป็นระยะเวลา ๔๐ ปี ที่สำนักงาน กปร. ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งนายอนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. ได้บอกเล่าการดำเนินงานสนองพระราชดำริ และผลสำเร็จที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานไว้ได้อย่างน่าสนใจ ติดตามได้ในคอลัมน์ “ตามรอยพระราชปณิธาน” บทความเรื่อง **“๔๐ ปี การสืบสานพระราชดำริ”** และการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำเร็จได้ต้องดำเนินงานให้ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งชายฝั่งทะเล และในพื้นที่ป่าไม้ พร้อมกับการสร้างอาชีพให้แก่ราษฎร ปลูกจิตสำนึกให้ราษฎรรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเอง เนื้อหาสาระอยู่ในคอลัมน์ผลสำเร็จโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีกคอลัมน์ที่ขาดไม่ได้ คือ “ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ” ได้คัดสรรอาชีพตัวอย่างที่สามารถทำได้ในทุกพื้นที่ คือการเลี้ยงปลาอุกบึกอยู่ ในป่อซีเมนต์ แม้จะมีที่น้อย น้ำน้อยก็สามารถเลี้ยงได้ สุดท้ายพบกับคอลัมน์เรื่องเล่าจากหลังกล้อง ประสบการณ์การถ่ายภาพการใช้ช่างโณนา จะเป็นอย่างไร

คณะบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความต่าง ๆ ที่ถูกคัดสรรมานั้น จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขตามแนววิถีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

คณะบรรณาธิการ
วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สารบัญ

๑๖

- สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขวงประชา ๔
ข้าวพระราชกรณียกิจเดือนมิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๖๔

- ๑๐ ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์ ๓๒
โครงการอ่างเก็บน้ำชาตมขาวพร้อมระบบส่งน้ำ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

- ตัวอย่างความสำเร็จ ๓๖
“ซองเดอร์” ในห้วงยามที่ต้องอยู่กับโควิด-๑๙

- ตามรอยพระราชปณิธาน ๓๙
๔๐ ปี การสืบสานพระราชดำริ

- ผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๔๒
  - โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอ้ออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร
  - โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดเพชรบุรี

- ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ ๔๖
บึกอูย พื้นที่น้อย น้ำน้อย ก็เลี้ยงปลาอุก
ในบ่อซีเมนต์กลมได้

- เรื่องเล่าจากหลังกล้อง ๔๙
ช่างไถนา ที่บ้านนาเกียน

- ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ๕๐
เขาคินซ็อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓๕

๓๙

๔๑

๓๗

๔๓

๔๗

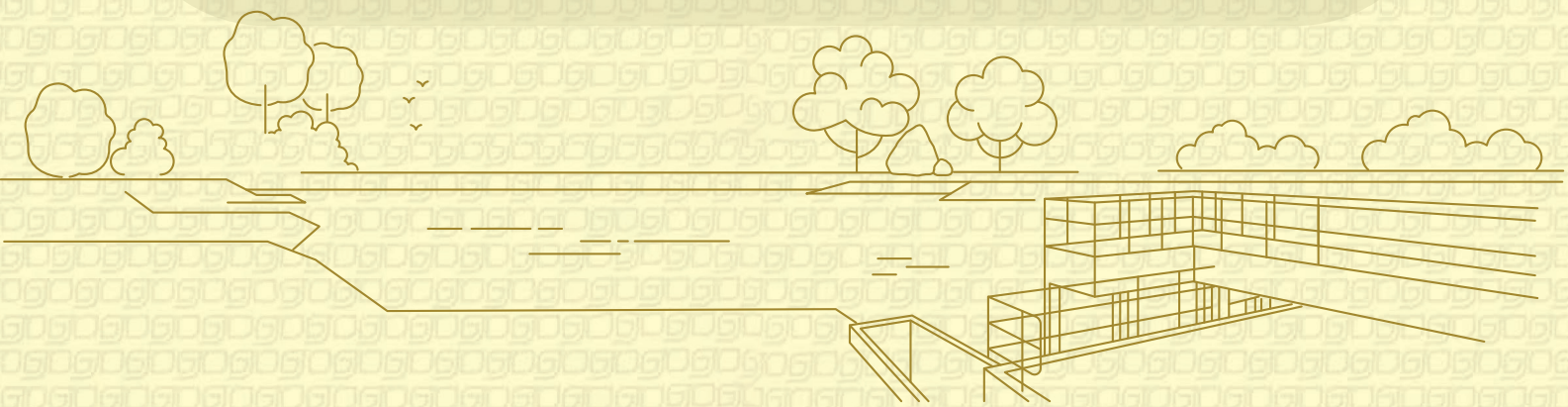
“...ตำบลผมเป็นหมู่บ้านแล้งซ้ำซาก แล้งมานาน บางครั้งแล้งติดต่อกัน ๗ เดือน... ..หลังจากส่งจดหมายไป ๓ เดือน ก็มีหนังสือตอบกลับจากสำนักพระราชวัง ตอบว่าจะช่วยเหลือ ทำให้ชาวบ้านดีใจมาก...”

เสียงจากนายบุญช่วย โดประเสริฐ ผู้แทนบ้านเขาแดงพัฒนา ตำบลทับช้าง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้เขียนฎีกาขึ้นทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการก่อสร้างฝายบ้านเขาแดงพัฒนา ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านการพัฒนาแหล่งน้ำแห่งแรก ในรัชสมัยของพระองค์

จากการที่มีพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต ตลอดจนการอุทิศพระราชกรณียกิจเพื่อให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยที่จะเรียนรู้แนวทางในการทรงงานของสมเด็จพระบรมชนกนาถ สมเด็จพระบรมราชชนนี และทรงยึดมาปฏิบัติใช้ในการพระราชทานความช่วยเหลือราษฎรมาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการโดยเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนนี ในภูมิภาคต่าง ๆ

ทั้งสองพระองค์จะทรงแยกกันทรงงาน โดยสมเด็จพระบรมราชชนนี จะทรงงานด้านศิลปาชีพ ขณะเดียวกันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทำให้ทรงทราบปัญหาและความต้องการของราษฎรอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการขาดแคลนแหล่งน้ำซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ และนำไปสู่การพระราชทานความช่วยเหลือในเวลาต่อมา โดยผสมผสานเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่สมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงริเริ่มโครงการไว้ และทรงให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรโดยทรงเน้นย้ำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้ทันท่วงที ตลอดจนให้มีการติดตามเฝ้าระวังอยู่เสมอ

ณ วันนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดถึงพระราชหฤทัยที่จะทรงสืบสานงานพัฒนาเพื่อสานประโยชน์ให้แก่ราษฎรได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งพระราชปณิธานที่ดั่งมั่นที่จะช่วยเหลือราษฎรในยามทุกข์ยาก ดังในยามที่ประเทศไทยและปวงชนชาวไทยต้องประสบกับภัยพิบัติต่าง ๆ เฉกเช่นที่ผ่านมา เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม เวียนมาบรรจบอีกครั้ง และเป็นอีกหนึ่งปีที่ปวงพสกนิกรในทุกพื้นที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระองค์จะได้ร่วมเฉลิมพระเกียรติที่มีพระมหากรุณาธิคุณที่เปี่ยมด้วยพระเมตตา พระปรีชาสามารถ ปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของปวงพสกนิกรชาวไทยโดยแท้จริง

อาศิรวาท

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เบญจศกเถลิงราชย์
หกลีบเกล้าพระราชชนม์
คือพระผู้ทรงให้
ที่อยู่ทีกินท่าม
ขอพระองค์ทรงพระเจริญ
ร้อยรวมใจประชา

ครองขวัญชาติสวัสดิผล
มีมงคลมลสยาม
ประจักษ์ได้ทั่วเขตคาม
เสียดสารุพระกรุณา
เปี่ยมสรรเสริญด้วยศรัทธา
ร่วมสร้างชาติประกาศธรรม

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.
(นายภัททะพงศ์ เทียนศรี ผู้ประพันธ์)

พระราชกรณียกิจด้านการส่งเสริมอาชีพของราษฎร มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไปทรงเยี่ยมพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาคของประเทศมากกว่า ๗๐ ปีแล้ว จึงได้ทอดพระเนตรเห็นทุกข์สุขทั้งสิ้นในการครองชีพของราษฎร ทรงพบว่าราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นกสิกรต้องประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ศัตรูพืชรบกวน ทำให้การประกอบอาชีพไม่ได้ผล อีกทั้งทรงพบว่าราษฎรไทยหลายท้องถิ่นมีฝีมือเป็นเลิศทางหัตถกรรมหลายชนิด สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ สมควรจะอนุรักษ์ไว้ให้เป็นสมบัติของชาติสืบไป พระองค์จึงทรงทุ่มเทพระริยะอุตสาหะและพระราชทรัพย์มาส่งเสริมงานหัตถกรรมแก่ราษฎร

วัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่กสิกรที่ประสบปัญหาในการเพาะปลูก หรือกสิกรที่ว่างจากฤดูเพาะปลูกให้ได้มีงานทำอยู่กับบ้าน ซึ่งจะส่งผลให้ราษฎรไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานของตนเข้าไปทำงานรับจ้างในเมืองใหญ่ ๆ อันก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัดในระยะยาวต่อไป นับว่าเป็นการช่วยรักษากรรมสิทธิ์ในที่ดินของราษฎรผู้มีรายได้น้อยเหล่านี้ อีกทางหนึ่งด้วย และสำหรับชาวไทยภูเขาซึ่งเคยมีอาชีพปลูกฝิ่น ก็ทรงส่งเสริมให้หันไปประกอบงานฝีมือที่ชาวไทยภูเขามีกnowledge อยู่แล้ว คือการเป็นช่างเงินหรือช่างทองแทน

วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งคือเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูหัตถกรรมแบบไทยโบราณซึ่งกำลังจะเสื่อมสูญไปตามกาลเวลาให้กลับมาแพร่หลาย เช่น การทอผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายโบราณ การทอผ้าแพรวา การจักสานย่านลิเภา การทำเครื่องถมเงินและถมทอง การทำคร่ำ เป็นต้น เนื่องจากหัตถกรรมประเภทนี้ต้องใช้ฝีมือ เวลา และความอดทนเป็นอย่างมาก จึงหาผู้ที่สนใจสืบทอดวิชาเหล่านี้เป็นอาชีพได้ยากยิ่ง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดสอนหัตถกรรมแทบทุกประเภทแก่บุตรหลานของราษฎรผู้ยากไร้ขึ้นในสวนจิตรลดา และในบริเวณพระตำหนักทุกภาคเวลาที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับเพื่อทรงเยี่ยมราษฎร ทรงรับเด็กยากจนและการศึกษาน้อยผู้ยังไม่เคยมีประสบการณ์ทางการช่างใด ๆ เข้ามาเป็นนักเรียนศิลปาชีพ ทรงเสาะหาครูผู้มีฝีมือที่ยังหลงเหลืออยู่มาถ่ายทอดผลงานอันละเอียดอ่อนเหล่านี้ พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามผลงานและพระราชทานกำลังใจแก่สมาชิกศิลปาชีพ หมุนเวียนไปทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี รวมทั้งโปรดที่จะทรงใช้สอยผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพทุกชนิดเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรทั่วไป

งานของศิลปาชีพเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีสมาชิกศิลปาชีพกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ และผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพได้แพร่หลายกว้างขวางเป็นที่นิยมในหมู่ราษฎรไทยและชาวต่างประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ต้องทรงใช้จ่ายพระราชทรัพย์เพื่อโครงการศิลปาชีพเป็นจำนวนมาก จึงมีผู้กราบบังคมทูลขอให้ทรงจัดตั้งขึ้นเป็นมูลนิธิ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ โดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารของมูลนิธิด้วย ต่อมารัฐบาลได้ประกาศถึงผลงานและคุณประโยชน์ของมูลนิธิ จึงได้รับเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ โดยจัดตั้งเป็นกองศิลปาชีพขึ้นในสำนักราชเลขาธิการ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๘ เพื่อสนับสนุนงานของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ที่มา : มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

อาศิรวาท

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

สิบสองอัญมณีน้อม
พระแม่องค์กษัตรา
แม่แห่งแผ่นดินพา
น้อมจิตนบด้วยเกล้า

บูชา
อิราชเจ้า
พลกสุบ
พริ้งพร้อมถวายพระพร

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.
(นายภัททะพงศ์ เทียนศรี ผู้ประพันธ์)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหกทศวรรษ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจเจริญรอยตาม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมุ่งมั่นพระราชหฤทัยและ อุทิศพระวรกาย เพื่อให้ราษฎรมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง อยู่ดีกินดี มีความสุข และร่วมพัฒนาประเทศให้ เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ ทรงนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา ประเทศ โดยทรงแลกเปลี่ยนความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ ทรงก่อตั้งมูลนิธิ จุฬาภรณ์ขึ้น และพัฒนาเป็นสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ในเวลาต่อมา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัย และบำบัดโรคมะเร็ง ทั้งทรงก่อตั้งโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ เพื่อให้บริการทางการแพทย์เฉพาะทางแก่ ผู้ป่วยมะเร็ง เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าสู่กระบวนการรักษาที่รวดเร็วและทันสมัย ทรงรับผู้ป่วยยากไร้ เป็นคนไข้ใน พระอนุเคราะห์ อีกทั้งยังมีพระดำริให้จัดตั้งโรงงานผลิตเภสัชภัณฑ์ในพระดำริขึ้นที่พระตำหนักพิมานมาศ จังหวัดชลบุรี เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ป่วยด้วยโรคมะเร็งให้สามารถเข้าถึงกลุ่มยารักษาที่มี ประสิทธิภาพสูงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จึงทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทอง อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ จากยูเนสโก และได้รับการยกย่องเป็น “เจ้าฟ้านักวิทยาศาสตร์” ในปี ๒๕๓๐

นอกจากนี้ ยังทรงดำรงตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิแพथ้อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) หลายครั้งได้เสด็จฯ ร่วมกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่มูลนิธิ พอ.สว. เพื่อให้การ รักษาแก่ผู้ป่วยในชนบททั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ทรงมีพระกรุณาธิคุณไม่เพียงต่อเพื่อนมนุษย์ แต่ยังมีพระเมตตา แผ่ไปถึงบรรดาสัตว์น้อยใหญ่ โดยทรงก่อตั้งโรงพยาบาลสัตว์ทิพย์พิมาน จังหวัด นครราชสีมา ขึ้น เพื่อให้การรักษาสัตว์ป่วยอนาถาและอนุเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งไร้ที่พึ่ง และมี พระดำริให้ก่อตั้งโรงพยาบาลสัตว์ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ยังทรงเป็น องค์ประธานกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยมีพระปณิธานที่จะให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากโลกภายในปี ๒๕๗๓ ทำให้ประเทศไทยได้รับเกียรติ จากองค์การอนามัยโลกให้เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าในภูมิภาคเอเชีย

ทรงใช้เวลาว่างจากพระกรณียกิจออกแบบเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายต่าง ๆ โดยนำ รายได้เป็นพระกุศลช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งที่ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสทำให้ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวาย พระสมัญญา “สิริศิลปิน” จากกระทรวงวัฒนธรรม แม้ในปัจจุบันที่ประเทศไทยได้รับความเดือดร้อน จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทรงห่วงใยและให้ความสำคัญ ต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้พระราชทานวัคซีนเพื่อนำไปฉีดให้แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และชุมชนในพื้นที่เสี่ยงได้เข้าถึงวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ได้เร็วที่สุด นับเป็นพระกรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงห่วงใยและอยู่เคียงข้าง พลกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าตลอดมา

อาศิรวาท

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน
วรขัตติยราชนารี ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

พระมิ่งขวัญประชาชาติ
นิเวศน์โลกจรโรลงไว้
กรกฎาวนทีสี
“สวางควัฒน” ชัย

วิทยาศาสตร์เกียรติเกริกไกร
ทรงเป็นหนึ่งในซึ่งหนุนนำ
ขอทรงมีพระพลานามัย
เช่นพระนามนิรันดรกาล

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.
(นายภัททะพงศ์ เทียนศรี ผู้ประพันธ์)

■ เสด็จฯ ไปยังหอประชุมค่ายพระรามหก อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างวันที่ ๑ - ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

วันอังคารที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เสด็จฯ ไปยังหอประชุมค่ายพระรามหก อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านป่าหมาก หมู่ที่ ๘ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทอดพระเนตร วิดีทัศน์แนะนำโรงเรียน นิทรรศการ กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การฝึกอาชีพนักเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน การดำเนินงานสุขศาลาพระราชทาน ต่อมา ทรงรับฟังรายงาน การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของโรงเรียน การจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร พร้อมแนวทางการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ขอให้สำนักงาน กปร. ทำหน้าที่ประสานงานและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือโรงเรียน และราษฎรบ้านป่าหมากที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรบ้านป่าหมาก และจัดทำโครงการก่อสร้างฝายพร้อมระบบสูบน้ำ รวมทั้งให้ความรู้กับราษฎรในการประกอบอาชีพในพื้นที่จำกัด ให้ได้ประโยชน์สูงสุด และการสนับสนุนไก่ไข่แก่โรงเรียน นอกจากนี้ ให้แก้ไขปัญหาระบาดของโรคในพื้นที่โรงเรียน**

■ การจัดนิทรรศการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าหมาก

■ กิจกรรมฝึกอาชีพนักเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าหมาก

ต่อมา ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนครสวรรค์ปาละอู** หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ณ ศาลาเรียง วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทรงรับฟังรายงานการแก้ไขปัญหาข้างป่าในพื้นที่ของโรงเรียน การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของโรงเรียน โดยได้ดำเนินการปรับปรุงระบบประปาภูเขาเดิม ก่อสร้างระบบส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบ และก่อสร้างถังเก็บน้ำ ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๖๒ และทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล ๓ เรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการสะเต็มศึกษา (STEM Education) กิจกรรมวันแพนซี สีจากธรรมชาติ และโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียน จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมฝึกอาชีพนักเรียน อาทิ การเย็บหน้ากากอนามัยแบบผ้า ในกรณีนี้ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า **ให้พิจารณาและดำเนินการแก้ไขปัญหาสัตว์ป่า เช่น ช้างป่าและลิงป่าบุกรุกพื้นที่โรงเรียน และหมู่บ้านใกล้เคียงด้วยวิธีการที่เหมาะสม และให้ความรู้โดยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในโครงการฝึกอาชีพแก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ให้แก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียน และโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ รวมทั้งให้ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน โดยให้ชมรมศิษย์เก่ากลับมาช่วยกันพัฒนาชุมชน ให้มีความก้าวหน้า และขยายผลโครงการยุวชลกร ไปยังนักเรียนในระดับชั้นที่สูง โดยเฉพาะเรื่องการทำฝายชะลอน้ำ และการดูแลรักษาอาคารต่าง ๆ ที่ชำรุดเสียหาย ให้สามารถกลับมาใช้งานได้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับงานด้านบัญชีและด้านสหกรณ์แก่นักเรียนด้วย**

วันพุธที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน**ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคีรีล้อม** หมู่ที่ ๑ ตำบลช้างแร้ง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ณ ศาลาเรียง วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสานตะกร้าพลาสติก การทำไม้กวาดดอกหญ้า การสาธิตการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่องการเขียนคำไทยให้ถูกต้อง โดยใช้การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และทรงรับฟังรายงานการสนับสนุนระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ การแก้ไขปัญหา

■ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนครสวรรค์ปาละอู

■ กิจกรรมการเย็บหน้ากากอนามัยแบบผ้า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนครสวรรค์ปาละอู

■ กิจกรรมปศุสัตว์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนครสวรรค์ปาละอู

■ การออนไลน์จากศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคีรีล้อม

■ การเรียนการสอนโดยการใช้การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านศรีล้อม

■ การสานตะกร้าพลาสติก ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านศรีล้อม

ของโรงเรียน ในกรณีนี้ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า *ให้พิจารณาและดำเนินการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานเสด็จในกรม กรมหลวงชุมพร ด้านทิศเหนือ (ตอนบน) และในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาไชยราช ป่าคลองกรด ให้มีความเหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้ ตรวจสอบสภาพบำรุงรักษาพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในศูนย์การเรียนรู้ ให้สามารถสนับสนุนกิจกรรมได้อย่างเพียงพอต่อไป รวมทั้งตรวจสอบและสนับสนุนการใช้กระแสไฟฟ้าภายในศูนย์การเรียนรู้ ให้เพียงพอและมีความเหมาะสมต่อไป*

■ การออนไลน์จากศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา (บ้านป่าเกะฉู)

■ การสาธิตการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องสระเอื้อ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา (บ้านป่าเกะฉู)

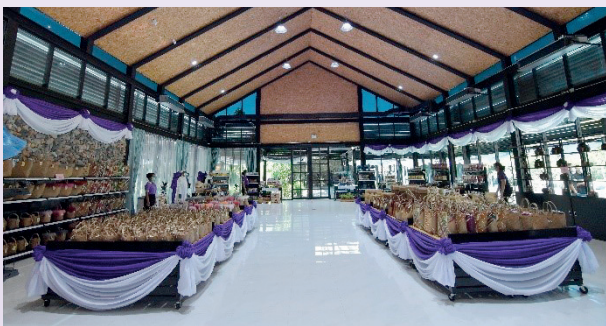
วันพฤหัสบดีที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา (บ้านป่าเกะฉู) ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ณ ศาลาเรียงวังไกลกังวล อำเภอกัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทรงรับฟังรายงานการสนับสนุนการปรับปรุงถนน และสร้างสะพานเพื่อช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้ การใช้น้ำและการดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของศูนย์การเรียนรู้ จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมโครงการตามพระราชดำริ อาทิ การสาธิตการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยสื่อประกอบ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าประสบปัญหาการอ่านเขียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น กิจกรรมฝึกอาชีพนักเรียน ได้แก่ การทำน้ำยาล้างจาน และทำพรมเช็ดเท้า ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้นำไปจำหน่ายผ่านสหกรณ์ศูนย์การเรียนรู้ในราคาย่อมเยา ในกรณีนี้มีพระราชดำริ สรุปความว่า *ขอให้สำนักงาน กปร. ทำหน้าที่ประสานงานและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้ และราษฎร ดังนี้ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม และก่อสร้างสะพานข้ามลำห้วยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ายางน้ำกลัดเหนือและป่ายางน้ำกลัดใต้ นอกจากนี้ ให้ขยายเขต ไฟฟ้า ครอบคลุมต่อการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้น และศึกษาการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานน้ำพร้อมทั้งตรวจสอบสภาพการใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ให้สามารถใช้งานได้เต็มศักยภาพต่อไป*

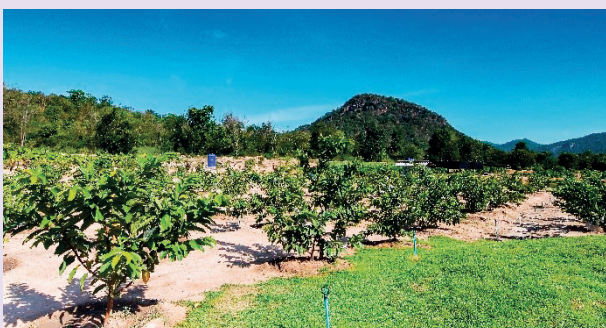
■ เสตีจ่า ไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

■ บริเวณแปลงศึกษาทดลองศักยภาพของหญ้าแฝก

■ อาคารศูนย์แสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกร

■ แปลงสาธิตการปลูกไม้ผลพันธุ์ดี

ต่อมา เสตีจ่า ไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทรงรับฟังรายงานผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ด้วยการฟื้นดิน คืนป่า พัฒนาคุณภาพชีวิต และสนับสนุนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตจังหวัดใกล้เคียง

จากนั้น ประทับรถรางพระที่นั่งทอดพระเนตรกิจกรรมภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ อาทิ งานพัฒนาที่ดิน ไม้ผลพันธุ์ดี อ่างเก็บน้ำเขากะปุก ต่อมา เสตีจ่า ถึงลานจำหน่ายต้นไม้และสินค้าเกษตร อาคารศูนย์แสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกร ทรงรับฟังรายงานการจัดสร้างอาคารศูนย์แสดงสินค้า เพื่อเป็นสถานที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร และเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรอื่น ๆ โดยมีหลักการ **“การตลาดนำการผลิต”** โอกาสนี้ ทรงตัดริบบิ้นเปิดอาคารศูนย์แสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกร และทอดพระเนตรสินค้า ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปลความว่า **ให้สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดหาน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรช่วยเหลือแก่ราษฎรในพื้นที่อำเภอแม่वंก อำเภอมุมตาง และอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำเบื้องต้นไปพลางก่อน ในระหว่างที่อ่างเก็บน้ำแม่वंกยังไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้** 🍀

■ ทรงปลูกต้นมะม่วงพันธุ์มหาชนกบริเวณป้ายโครงการทหารพันธุ์ดี
ณ มณฑลทหารบกที่ ๒๓ ค่ายศรีพัชรินทร อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

วันศุกร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ ๓ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานโครงการฯ และทอดพระเนตรกิจกรรมการดำเนินงาน อาทิ โครงการปลูกผักปลอดภัยแบบผสมผสาน การทดลองเลี้ยงไก่พันธุ์ซีพีท่าพระ ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองของจังหวัดขอนแก่น และการเพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ปลานิลจิตรลดา สละมอบรางวัลพระราชทานแก่ราษฎรตามแนวชายแดน หรือในพื้นที่ห่างไกล รวมถึงเป็นแหล่งอาหารโปรตีนให้แก่กำลังพล โอกาสนี้ได้พระราชทานเมล็ดพันธุ์ผัก แก่ผู้บัญชาการกองพลทหารม้าที่ ๓ และทรงปล่อยพันธุ์ปลานิลจิตรลดา

■ บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง โครงการทหารพันธุ์ดี
กองพลทหารม้าที่ ๓

ต่อมา เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี มณฑลทหารบกที่ ๒๓ ค่ายศรีพัชรินทร อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โอกาสนี้ ทรงปลูกต้นมะม่วงพันธุ์มหาชนกบริเวณป้ายโครงการฯ และทอดพระเนตรการดำเนินงาน อาทิ การปลูกผักบนดินโดโนเสาร์ โครงการเปิดสบายใจ ไก่สบายดี โครงการเลี้ยงปูนาพาเพลิน และแปลงปลูกผักปลอดภัยสไตล์คนเมือง บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง ในการนี้ มีพระราชดำรัสแก่คณะทำงานโครงการฯ สรุปความว่า *ชีวิตเราในปัจจุบันนี้ จะศึกษาสิ่งที่ชำนาญเพียงอย่างสองอย่างก็ไม่พอแล้ว ถ้ารู้หลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ อย่าง หากได้พบสถานการณ์อย่างไร ก็สามารถใช้ความรู้หรือว่าการสังเกต สติ ปัญญาของเรา เอาไปทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะเลี้ยงตัวเองได้ แต่ทุกคนแต่ละท่านจะอยู่ในทหารจนเกษียณก็มีกิจการต่าง ๆ ที่เราเรียนรู้ระหว่างรับราชการเอาไปปฏิบัติหลังรับราชการก็ยังได้ หรือจะไปให้ความรู้กับคนอื่นก็ได้* 🍀

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงติดตามงาน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ราชชม.บ้านตาเฒ่า จังหวัดอุบลราชธานี
ครั้งที่ ๗ / ๑๐๑๗
วันพุธที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ณ ห้องประชุม วังสระปทุม

วันพุธที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาเฒ่า** ตำบลตาเฒ่า อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสอนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การเพาะเมล็ดยางนา การสอนเพาะเห็ดนางฟ้า เพาะถั่วงอกคอนโด การทำไข่เค็ม และปลาตุ๋น จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการจัดการแหล่งน้ำโดยกรมชลประทาน จะดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านตาเฒ่าพร้อมระบบกระจายน้ำ ในการนี้ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า **ให้พิจารณา** แนวทางช่วยเหลือด้านอาชีพ การแปรรูปผลผลิต โดยวิธีการอบแห้งหรือทำแยม และงานสำหรับบุรุษ เช่น การจักสาน พร้อมทั้งหาตลาดรองรับผลผลิต และส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำปราชญ์ชาวบ้านมาสอนการผลิตเส้นไหมให้นักเรียน ทายาทหม่อนไหม รุ่นที่ ๕ และให้ชาวบ้านรับเส้นไหมจากโรงเรียน ไปทอผ้า แล้วส่งให้โรงเรียน นำไปจำหน่าย รวมทั้งสอนการทำผลิตภัณฑ์จากรังไหม นอกจากนี้ ให้จัดการระบบกรองน้ำชนิดที่ง่ายต่อการบำรุงรักษา มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และป้องกันไม่ให้มีสัตว์ถ่ายมูล หรือสารเคมีไหลลงไปในสระเก็บน้ำ หรืออาจใช้วิธีการต้อนน้ำก่อนนำมาบริโภค

■ การออนไลน์จากห้องประชุม ๒๐๑ สำนักงาน กปร.

■ กิจกรรมการเพาะเมล็ดยางนา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาเฒ่า

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองบัวพัฒนา ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ทอดพระเนตรกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ อาทิ การสอน “หลักสูตรสมเด็จพระเจ้า” เพื่อให้นักเรียนน้อมนำพระราชจริยวัตรไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้กิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ช่างตัดผม และเพาะเห็ดนางฟ้า นอกจากนี้ ได้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครอบครัวของนักเรียน เช่น การเลี้ยงไก่ไข่ ปลา และสอนทำบัญชีรายรับรายจ่าย จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการสนองพระราชดำริในการจัดหาแหล่งน้ำ ในการนี้มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาสำรวจข้อมูลเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ไม่มีนามสกุล ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์**

■ การสอน “หลักสูตรสมเด็จพระเจ้า” โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองบัวพัฒนา

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านท่าแสนคุณ ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การใช้กิจกรรมบันได ๖ ขั้น เพื่อพัฒนาการอ่าน การจัดทำหลักสูตรจากสานตะกร้าไม้ไผ่ การประดิษฐ์ผ้าทอลวดลายใหม่ ชื่อว่า “ลายลำน้ำยืน” การแปรรูปและถนอมอาหารจากผลผลิตของโรงเรียนและชุมชน จากนั้น ทรงรับฟังรายงานปัญหาความต้องการที่ดินและคุณภาพน้ำของชุมชน โดยในปี ๒๕๖๕ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีแผนจะดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ๑ บ่อ พร้อมระบบสูบน้ำ ท่อถังเหล็กเก็บน้ำ ระบบกรองจุดจ่ายน้ำ และจุดบริการน้ำสะอาด เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและน้ำกระด้าง ในการนี้มีพระราชดำริแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า **ให้พิจารณาแนวทางช่วยเหลือ ด้านการฝึกอาชีพ สานตะกร้าไม้ไผ่ ให้นักเรียนหาความรู้ เพิ่มเติมจากปราชญ์ชาวบ้าน และให้สำรวจชุมชนต่าง ๆ ในเขตที่ตั้งโรงเรียน และพิจารณาจัดหาน้ำดื่มสะอาดถูกหลักอนามัยให้ประชาชน เนื่องจากบางหมู่บ้านยังใช้น้ำกระด้าง นอกจากนี้ ให้โรงเรียนเพิ่มพื้นที่สำหรับปลูกผักและไม้ผลให้เพียงพอ โดยใช้เมล็ดพันธุ์พระราชทาน และให้ฝึกทำปุ๋ยหมัก สำหรับบำรุงดิน ทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ไล่แมลง และใช้ดับกลิ่น รวมทั้งให้ติดตามเด็กที่ไม่ได้ศึกษาต่อมาสมัครเรียนในระบบกับ กศน. โดยให้เรียนแบบค่อยเป็นค่อยไป และให้พิจารณาจัดหาหนังสือสำหรับพระราชทานแก่ห้องสมุดโรงเรียน ดชด.**

■ การจัดทำหลักสูตรจากสานตะกร้าไม้ไผ่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านท่าแสนคุณ

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคำสะอาด ตำบลยางใหญ่ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ทอดพระเนตรกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ อาทิ การสาธิตการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมฝึกอาชีพ ได้แก่ สอนตัดผมชาย สอนการซ่อมจักรยาน และสอนการเพาะเห็ดนางฟ้า จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานสนองพระราชดำริในการขุดสระเก็บน้ำให้ลึกเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี และการทอผ้าลายน้ำยืนซึ่งนำเอาลายกระดังงูแก้วลำแพนกลุ่มใหญ่มาผสมกับการทอผ้าตามภูมิปัญญาของ ๓ ชนเผ่าดั้งเดิม

■ กิจกรรมการแก้ไขปัญหาวิชาภาษาไทย เรื่องการสะกดคำ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคำสะอาด

มาประดิษฐ์เป็นลวดลายใหม่ ชื่อว่า “ลายลำนํ้าเย็น” ซึ่งมีเอกลักษณ์ สวยงาม ช่วยสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ มีพระราชดำรัสชื่นชม “การพัฒนาลายผ้าสวยดี ขอให้มีการทอต่อไปทั้งลายเก่าดั้งเดิม และลายใหม่” ในกรณีนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคำสะอาด ร่วมกับกรมศิลปากรจัดสรรพื้นที่สำหรับเลี้ยงเป็ดไข่ และนำไข่เป็ดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ไข่เค็ม เพื่อเป็นการฝึกฝนอาชีพให้กับนักเรียนอีกทางหนึ่ง**

วันศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยฆ้อง** ตำบลปากอ อำเภอนามน จังหวัดอำนาจเจริญ ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การแก้ไขปัญหาวิชาคณิตศาสตร์ กิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ระบบสหกรณ์ การประกอบมุงลวด และการติดตั้งไฟฟ้าภายในอาคารเบื้องต้น มีพระราชดำรัสชื่นชมการสอนประกอบมุงลวดให้แก่เด็กนักเรียน และทรงรับฟังรายงานเกี่ยวกับการใช้น้ำและคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยโรงเรียนใช้น้ำจากบ่อบาดาลกรองด้วยระบบ Reverse Osmosis ผลการตรวจสอบสภาพน้ำพบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย แก้ไขปัญหาโดยการใส่คลอรีนเม็ดในแหล่งน้ำ นอกจากนี้ ยังได้ก่อสร้างสถานีสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน ๑ แห่ง ต่อจากนั้น ทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และผลผลิตของชุมชน มีพระราชดำรัสชื่นชมในเรื่องการส่งเสริมอาชีพหลายอย่าง ทรงห่วงใยราษฎรที่ประสบปัญหาด้านพืชผลราคาตกต่ำ ต่อมาผู้แทนชุมชนจากกลุ่มอาชีพอำเภอนามน จังหวัดอำนาจเจริญ ทูลเกล้าฯ ถวายผ้าอ้อมครามมัดหมี่ น้ำพริก ตะกร้าพลาสติก ในกรณีนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้ขยายกลุ่มสมาชิกอาชีพเสริมที่ดำเนินการประสบผลสำเร็จให้เพิ่มขึ้น**

■ กิจกรรมฝึกอาชีพการติดตั้งและเดินสายไฟฟ้าในอาคาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยฆ้อง

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน **ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านภูตานกอย** ตำบลคำโพน อำเภอยุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ทรงรับฟังรายงานเกี่ยวกับการใช้น้ำและคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยโรงเรียนใช้น้ำจากบ่อบาดาลกรองด้วยระบบ Ultra - Filtration System ผลการตรวจสอบสภาพน้ำพบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย แก้ไขโดยการใส่คลอรีนเม็ดในแหล่งน้ำของศูนย์การเรียนรู้ฯ และชุมชน นอกจากนี้ ยังได้ก่อสร้างสถานีสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมระบบส่งน้ำและก่อสร้างหอดังสูง ในกรณีนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้พิจารณาจัดหาน้ำให้แก่ราษฎรบริเวณใกล้เคียงศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านภูตานกอยให้มีน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค และช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรอย่างเพียงพอ** จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ฯ อาทิ กิจกรรมห้องสมุดใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การฝึกอาชีพนักเรียนด้านการตัดผม การทอเสื่อ และการฟ้อนตั้งห้วย เป็นการฟ้อนเพื่อบวงสรวงบูชา กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน มีการเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์ ไร่พื้นเมือง สุกกร เป็ด และปลูกพืชผักผลไม้ เช่น ข้าวหอมมะลิ ผักบุ้ง ถั่วลิสง ถั่วเขียว น้ำเต้า มะละกอ และเพาะถั่วงอกคอนโด เป็นต้น ➡

■ กิจกรรมฝึกอาชีพนักเรียนด้านการตัดผม ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านภูตานกอย

■ กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน การเพาะถั่วงอกคอนโด ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านภูตานกอย

■ ทรงคืบเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียวสายพันธุ์นาน ๕๙ ลงในถาดเพาะ ณ โครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง บ้านถิมตอง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

วันจันทร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงาน โครงการทหารพันธุ์ดีน่าน ณ ฐานปฏิบัติการแสงเทียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ทรงรับฟังรายงานการดำเนินโครงการศูนย์ผลิตไก่พันธุ์พื้นเมือง และไก่กระดุกดำพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” และการปลูกผักปลอดภัย (ผักกางมุ้ง) โอกาสนี้ ได้พระราชทานพันธุ์ไก่ประดู่หางดำ เปิดพันธุ์บางปะกงให้แก่ราษฎรในพื้นที่ และไก่เหลืองหางขาวให้แก่โรงเรียนบ้านสาคร ในครั้งนี้ อธิบดีกรมปศุสัตว์ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายไก่พื้นเมืองเพื่อใช้ในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อใช้ในโครงการ ประกอบด้วย ไก่พื้นเมืองเหลืองหางขาวกบินทร์บุรี จำนวน ๓๕ ตัว และ ไก่พื้นเมืองประดู่หางดำเชียงใหม่ จำนวน ๓๕ ตัว

ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า ขอให้พิจารณาว่าระหว่างการจัดหาแม่ไก่กับการให้ทหารช่างทำ รูปแบบไหนจะประหยัดกว่ากัน และกิจกรรมผักกางมุ้งต้องเปรียบเทียบผลผลิต ระหว่างวิธีการกางมุ้ง และไม่กางมุ้งว่าแบบไหนจะดีกว่ากัน โรงเรียนกางมุ้งควรระวังบริเวณประตูทางเข้า ต้องไม่ให้มีช่องว่างให้แมลงบินเข้าไปได้ ในส่วนของการเลี้ยงเปิดต้องการเปิดพันธุ์บางปะกงไว้เพื่อเป็นการศึกษา เพราะในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ได้เลี้ยงเปิด จึงอยากให้มีการเลี้ยงเพื่อไว้ใช้ทำไข่เค็มไชยา อาหารที่เลี้ยงเปิดให้ทำแบบราคาย่อมเยา ชาวบ้านสามารถทำเองได้ นอกจากนี้ ให้ระมัดระวังในเรื่องการทำวัคซีนและความสะอาด

■ แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียวพันธุ์นาน ๕๙

■ การเลี้ยงเปิดพันธุ์บางปะกง

จากนั้น เสด็จฯ ไปยังศูนย์ผลิตกบพระราชทาน ทรงรับฟังบรรยายและทอดพระเนตรการดำเนินโครงการศูนย์ผลิตกบพระราชทาน โอกาสนี้ พระราชทานพระราชานุญาตให้จัดตั้งศูนย์ผลิตพันธุ์กบพระราชทาน จำนวน ๒ แห่ง ประกอบด้วย (๑) ศูนย์ผลิตพันธุ์กบพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคเหนือตอนบนในพื้นที่โครงการทหารพันธุ์ดีน่าน (๒) ศูนย์ผลิตพันธุ์กบพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในพื้นที่ค่ายพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก และเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง บ้านถืมตอง ตำบลถืมตอง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ทรงรับฟังข้อมูลพื้นฐานอำเภอเมืองน่าน และการปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหนียวสายพันธุ์ กข ๖ เป็นข้าวเหนียวสายพันธุ์น่าน ๕๙ ต่อมา เสด็จฯ ไปยังบ้านของนางสาวอำนวย ไชยมงคล ราษฎรหมู่บ้านถืมตอง และทอดพระเนตรกิจกรรมการแปรรูปจากข้าวเหนียวสายพันธุ์น่าน ๕๙ และปูนา การเลี้ยงเปิดพันธุ์พระราชทานบางปะกง เป็นต้น โอกาสนี้ ทรงปลูกต้นมะม่วงพันธุ์มหาชนก และทรงรับฟังบรรยายการดำเนินกิจกรรมกาดน้อย โอกาสนี้ พระราชทานเมล็ดพันธุ์ผักแก่รองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน และนายอำเภอเมืองน่าน เพื่อขยายผลสู่ราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียง และพระราชทานเมล็ดพันธุ์ผักแก่ผู้แทนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการบ้านนี้มีรักฯ

วันอังคารที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินโครงการสำรวจพันธุ์ดี สถานีตำรวจภูธรงอบ ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ทรงรับฟังรายงานสรุปความเป็นมา และผลการดำเนินงานโครงการสำรวจพันธุ์ดีในพื้นที่ภาค ๔ โครงการสำรวจพันธุ์ดีของสถานีตำรวจภูธรน่าน ซึ่งปัจจุบันดำเนินการครบทั้ง ๒๐ สถานี โดยแบ่งเป็นสถานีที่มีแหล่งน้ำเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน ๙ สถานี และสถานีที่ทำการเกษตรอย่างเดียว จำนวน ๑๑ สถานี พร้อมทั้งจัดทำครัวกลางชื่อ ครัวปันสุข ประกอบอาหารในแต่ละสถานี และทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ ประกอบด้วย แปลงสาธิตการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ การเลี้ยงปลานิลในบ่อพลาสติก แปลงผักสวนครัวรั้วกินได้ การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่อารมณ์ดี และการเลี้ยงเปิด โอกาสนี้ ได้พระราชทานไก่ประดู่หางดำ จำนวน ๒๕ ตัว และไก่พันธุ์เหลืองหางขาว จำนวน ๒๕ ตัว แก่สถานีตำรวจภูธรงอบ จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนพระราชทานเฉลิมพระเกียรติ การพัฒนาแหล่งน้ำของโรงเรียน และการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการจัดการน้ำระหว่างโรงเรียนมัธยมเฉลิมพระเกียรติ และโรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ อำเภอปัว จังหวัดน่าน อาทิ การร่วมกันจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ การขุดลอกบริเวณหน้าฝายห้วยโก๋น ๒ และการก่อสร้างบ่อเก็บกักน้ำ พร้อมทั้งระบบส่งน้ำ โอกาสนี้ ทรงปลูกต้นมะม่วงพันธุ์มหาชนก

ต่อมา เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดภูเก็ด ตำบลวรรณคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน ทอดพระเนตรกิจกรรมของสามเณร อาทิ กิจกรรมช่างสิบหมู่ กิจกรรมการเขียนภาษาล้านนา งานทำกรอบพระ การสอนวิชาภาษาไทยและภาษาบาลี จากนั้น เสด็จฯ ไปยังโรงอาหาร ทรงรับฟังสรุปการดำเนินกิจกรรมโครงการทหารพันธุ์ดี ชุมชนเบิกบานอาหารปลอดภัยของโรงเรียนป่อหลวงวิทยาคม อำเภอป่อเกลือ ในการนี้ มีพระราชกระแสรับสั่งสรุปความว่า **ให้นักเรียนสังเกตการปลูกผักแบบกางมุ้ง และกลางแจ้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงผลผลิตที่ได้ และตั้งแต่ทำโครงการพระปริยัติธรรม สามเณรมีระเบียบวินัยทำอะไรเรียบร้อยขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่ทั้งพระและสามเณรก็สามารถนำไปโปรดญาติโยมได้ และเมื่อสึกออกไปแล้วยังสามารถทำเป็นอาชีพได้** 🍀

■ แปลงสาธิตการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ โครงการสำรวจพันธุ์ดี สถานีตำรวจภูธรงอบ

■ การเลี้ยงไก่อารมณ์ดี โครงการสำรวจพันธุ์ดี สถานีตำรวจภูธรงอบ

■ นิทรรศการภาพจำลองเครื่องหมักปุ๋ยอัตโนมัติ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดภูเก็ด

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการของมูลนิธิชัยพัฒนา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ณ ห้องประชุม วังสระปทุม

วันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” บ้านกระเบื้อง ตำบลนาหนองไผ่ อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทอดพระเนตรการผลิตพันธุ์กับพระราชทานของนายบุญธรรม เรือนน้อย สมาชิกผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” ประกอบอาชีพเสริมเลี้ยงกบที่บ้านพันธุ์ทุ่งกุลลา และเข้าร่วมเป็นผู้ผลิตพันธุ์กับพระราชทาน ใช้วิธีการขยายพันธุ์กับตามภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลผลิตที่ได้นำเข้าร่วมเป็นพันธุ์กับพระราชทาน นอกจากนี้ กองกำลังสุรนารี ได้เข้ามาเรียนรู้การเลี้ยงกบเพื่อสนองพระราชดำริในโครงการทหารพันธุ์ดี โอกาสนี้มีพระราชดำรัสกับสมาชิกกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิฯ

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ บ้านกง ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทอดพระเนตรการผลิตข้าวพันธุ์หอมมะลิ ๑๐๕ พันธุ์ข้าวพระราชทานเพื่อสนองพระราชดำริในการสำรองพันธุ์

■ การออนไลน์จากห้องประชุมสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา

■ บ่อเลี้ยงกบบ้านนายบุญธรรม เรือนน้อย

ข้าวหอมมะลิให้มีคงไว้ในยามที่ประเทศมีภาวะฉุกเฉิน หรือประสบภัย เมื่อมีผลผลิตเหลือพระราชทานแก่ผู้ประสบภัย และสำรองไว้สำหรับสมาชิก โดยเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะนำไปสื เป็นข้าวสารตราจันกะผัก เพื่อจำหน่าย นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรม ภายในโครงการ อาทิ โครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” และโครงการผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผลพระราชทานโดยชุมชน “เพื่อนช่วยเพื่อน” การทดสอบผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยวิธี หยอดเมล็ดในพื้นที่ขาดน้ำ และการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากต้นกก ที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โอกาสนี้ มีพระราชดำรัสกับสมาชิกกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” ๗ กลุ่มในจังหวัดสุรินทร์

วันอังคารที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน **โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” บ้านโคกไทรงาม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์** ทอดพระเนตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีความประณีต และการส่งเสริมอาชีพ อาทิ การเลี้ยงปลาในจืดรดดา เปิด และไถ่ การทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ การปลูกหมอนพันธุ์เลี้ยงไหม พื้นบ้านพันธุ์นางแดด พร้อมทั้งส่งไปศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษา การพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร การอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำถิ่น อาทิ วิธีการคล้องช้าง การแต่งกาย และเครื่องรางประจำหมอช้าง สำหรับโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวหอมมะลิฯ ได้รับพระราชทานความช่วยเหลือ ทั้งด้าน เมล็ดพันธุ์ วิธีการปลูก การจัดหาแหล่งน้ำ ไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ เส้นทางคมนาคมในหมู่บ้าน และรถเกี่ยวข้าวพระราชทานสำหรับ สมาชิก อีกทั้งยังจัดตั้งกองทุนซ่อมบำรุงรถเกี่ยว เพื่อส่งเสริม การผลิตแบบครบวงจร โอกาสนี้ มีพระราชดำรัสกับสมาชิก กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิฯ

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน **โครงการทหารพันธุ์ดี “ชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัย” บ้านหนองคันทนา** ตำบล ตาเมียง อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงาน ภาพรวมการขยายผลโครงการ สู่พื้นที่รับผิดชอบของกองกำลัง สุรนารี และทรงติดตามการดำเนินโครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผัก กินเอง” ศูนย์เพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดพระราชทาน “เพื่อนช่วย เพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ และศูนย์ผลิตพันธุ์สัตว์ปีกพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ส่วนแยกนครราชสีมา จากนั้น ทอดพระเนตรแปลงเกษตรของเกษตรกรบ้านหนองคันทนา ๕ ครัวเรือน ที่เข้าร่วมโครงการ โอกาสนี้ มีพระราชดำรัส กับราษฎรที่เข้าร่วมโครงการทหารพันธุ์ดี “ชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัย” บ้านหนองคันทนา

■ ผลิตภัณฑ์ที่คัดสรรจากต้นกก

■ การแต่งกายและเครื่องรางประจำหมอช้าง บ้านโคกไทรงาม

■ โครงการทหารพันธุ์ดี “ชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัย” บ้านหนองคันทนา

■ การออนไลน์จากห้องประชุม ๒๐๑ สำนักงาน กปร.

■ การสาธิตการสอน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พระยานุเคราะห์ท่า ๒

ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้พัฒนาที่ดิน สอนนักเรียน เพื่อให้มีความรู้ในการทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ จากเศษอาหารที่เหลือในโรงอาหาร หรือจากมูลสัตว์**

จากนั้น ทรงติดตามการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโคกแสง** ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผลการตรวจคุณภาพน้ำของโรงเรียน พบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย ได้แก่ไขปัญหาเบื้องต้น โดยการเปลี่ยนไส้กรอง และล้างทำความสะอาดเครื่องกรองน้ำ จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมการฝึกอาชีพนักเรียน เช่น การทำที่รองแก้วจากกก การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน และกิจกรรมการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น “การแสดงปัญโจลมะมั่วด”

■ กิจกรรมการฝึกอาชีพนักเรียน การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโคกแสง

วันพุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพระยานุเคราะห์หมู่ตุนิธิ** ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๒ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสครองราชย์ปีที่ ๕๐ ตำบลปรี้อ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการใช้น้ำของโรงเรียน ปัจจุบันใช้น้ำจากบ่อบาดาล จำนวน ๑ บ่อ ในการอุปโภคบริโภค และใช้น้ำจากสระน้ำ จำนวน ๑ สระ เพื่อทำการเกษตร ซึ่งมีปริมาณน้ำใช้เพียงพอตลอดปี ในด้านคุณภาพน้ำดื่ม ใช้น้ำจากประปาบาดาลผ่านเครื่องกรองน้ำระบบ Reverse Osmosis ผลการตรวจคุณภาพน้ำ พบเคมีทั่วไป แก้ไขโดยการเปลี่ยนไส้กรองเรซิน นอกจากนี้ ชุมชนต้องการทำเกษตรผสมผสานโดยการขยายผลจากโรงเรียนสู่ชุมชน และขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้แนะนำและส่งเสริมการเลี้ยงโคกระบือ และการเลี้ยงปลาในบ่อดินหรือบ่อซีเมนต์ในครัวเรือน ถ้าเป็นอาชีพเสริม ควรจัดตั้งเป็นกลุ่ม เช่น การเพาะเห็ด ที่สำคัญต้องวางแผนเรื่องตลาด ให้กับชุมชนด้วย** ต่อมา ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมรักการอ่าน และกิจกรรมห้องเรียนอัจฉริยะ ด้านภาษาไทย

■ การแสดงปัญโจลมะมั่วด โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโคกแสง

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน**โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ** จังหวัดสุรินทร์ โครงการฯ ดำเนินกิจกรรม อาทิ ปลูกพืชผัก ไม้ผล ทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งงานหัตถกรรม โดยนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่ายในชุมชน และจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ จากนั้น ทรงรับฟังแนวทางการจัดหาน้ำสนับสนุนโดยการขุดลอกอ่างเก็บน้ำบ้านทัพไทย และการขุดเจาะบ่อบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ให้แก่กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนใกล้เคียง

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาแตว** หมู่ที่ ๙ ตำบลเทพรักษา อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านน้ำบริโภคของโรงเรียนมีเพียงพอ โดยใช้น้ำจากประปาบาดาลผ่านเครื่องกรองน้ำ ระบบ Reverse Osmosis แต่สำหรับทำการเกษตรมีไม่เพียงพอ โดยกรมชลประทานจะดำเนินการขุดลอกสระเก็บน้ำแห่งใหม่ ปรับปรุงสระเก็บน้ำเดิม และขุดลอกลำห้วยเสน ต่อมา ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ โครงการนำร่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ในโรงเรียน “กล้วยกรอบ” กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น “เพลงอายัยลำแบ่” การประดิษฐ์ดอกไม้จากรังไหม การทอผ้าไหม และการทอเสื่อกก โอกาสนี้ พระราชทานพระราชวาทแก่คณะตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยงานและชุมชน เรื่องการช่วยเหลือกันในยามยากลำบาก

จากนั้น ทรงติดตามการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาตุม** ตำบลตาตุม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านน้ำบริโภคของโรงเรียน ใช้น้ำประปาบาดาลผ่านเครื่องกรองน้ำระบบ Reverse Osmosis ผลการตรวจคุณภาพน้ำของโรงเรียนพบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย แก้ไขโดยใช้แอลกอฮอล์ล้างบริเวณห้องน้ำแล้วเปิดน้ำในปริมาณมาก นอกจากนี้ เมื่อเข้าฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำอุปโภคและทำการเกษตรไม่เพียงพอ โดยกรมชลประทานจะขุดลอกลำห้วยทมอ-ดาร์ เพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน ต่อมา ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสาธิตการสอนนักเรียนชั้นอนุบาล การสาธิตการสอนห้องคอมพิวเตอร์ และกิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นต้น โอกาสนี้ พระราชทานพระราชวาทเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ และสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู

■ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนใกล้เคียง และผลผลิตทางการเกษตร

■ กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาแตว

■ การสาธิตการสอนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาตุม

■ การสาธิตการสอนห้องคอมพิวเตอร์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านตาตุม

วันศุกร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน** หมู่ที่ ๗ ตำบลลาโพเน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านน้ำอุปโภคบริโภคของโรงเรียน ใช้น้ำประปาบาดาลผ่านเครื่องกรองน้ำระบบ Softener คุณภาพน้ำของโรงเรียนพบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย ด้านการใช้น้ำของชุมชนบ้านรูนพบว่าไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ซึ่งแก้ไขด้วยการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมอาคารประกอบที่ท่อส่งน้ำ และจุดจ่ายน้ำอีกจำนวน ๖ แห่ง ในกรณีนี้มีพระราชดำริสรุปความว่า **ให้กรมปศุสัตว์ พิจารณาสับสนุนพันธุ์ไก่ เพื่อโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน ให้มีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของเด็กนักเรียน**

นอกจากนี้ ชุมชนยังมีปัญหาเรื่องถนนขรุขระซึ่งจังหวัดสุรินทร์จะดำเนินการตรวจสอบและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป ในกรณีนี้มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้จังหวัดสุรินทร์พิจารณาหาแนวทางแก้ไขเรื่องสภาพถนนที่ขรุขระ เพื่อให้ราษฎรและนักเรียนสัญจรได้สะดวกมากขึ้น** จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณิยาจาตุมาลาภิรมย์ กิจกรรมการฝึกอาชีพนักเรียน กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสดงรำกันตรึมกัจปกกา (รำเด็ดดอกไม้) ในกรณีนี้มีพระราชดำริสรุปความว่า **ให้พัฒนาที่ดิน สอนนักเรียนฝึกทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมัก จากเศษอาหารที่เหลือในโรงอาหาร หรือมูลสัตว์ นักเรียนก็จะเห็นถึงขั้นตอนและประโยชน์จากการทำปุ๋ยหมัก** โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโองการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่และสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านชำปะโต** หมู่ที่ ๓ ตำบลลาโพเน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาของชุมชนพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านน้ำอุปโภคบริโภคของโรงเรียน มีเพียงพอและผลจากการตรวจคุณภาพน้ำ พบการปนเปื้อนของแมงกานีสในโลหะหนักทั่วไป และแบคทีเรียในน้ำจากประปาบาดาลผ่านถังกรองสนิมเหล็กและเครื่องกรองน้ำระบบ Softener แก้ไขโดยการเปลี่ยนท่อสูบน้ำจากท่อบาดาลเป็นท่อพีวีซี ล้างทำความสะอาด และเปลี่ยนหลอดไฟ UV จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ สวนสมุนไพร การสาธิตการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์ที่ดีสมบูรณ์ไว้เพาะปลูกต่อไป ส่วนเมล็ดพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ จะนำไปเป็นอาหารสัตว์ และการเรียนการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโองการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่และสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู

■ กิจกรรมการฝึกอาชีพนักเรียนการทอผ้า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน

■ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน

■ **ให้พัฒนาที่ดิน สอนนักเรียนฝึกทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมัก จากเศษอาหารที่เหลือในโรงอาหาร หรือมูลสัตว์ นักเรียนก็จะเห็นถึงขั้นตอนและประโยชน์จากการทำปุ๋ยหมัก** โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโองการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่และสร้างขวัญกำลังใจแก่คณะครู

■ การสาธิตการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านชำปะโต

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน **การปลูกข้าวในแปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า** อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ได้แก่ การปลูกข้าว กข ๗๙ ด้วยวิธีการปักดำ การผลิตข้าวแบบผสมผสาน ตามมาตรฐานการผลิตข้าวที่ดีและเหมาะสม หรือ GAP ผลผลิตที่ได้ใช้ในกิจกรรมโรงสีข้าวพระราชทาน นอกจากนี้ ในปี ๒๕๖๔ ได้รับพระราชทานเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๗๙ จำนวน ๑,๒๖๐ กิโลกรัม ได้กระจายพันธุ์ข้าวให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หมู่ที่ ๗ บ้านวังต้น ตำบลพรหมณี รวมทั้ง วางแผนมอบเมล็ดพันธุ์ข้าวให้สมาชิกอื่น ๆ และสมาชิกเครือข่าย ในการนี้ ทอดพระเนตร การหว่านข้าวพันธุ์ กข ๘๗ ด้วยวิธีการหว่านแบบน่าน้ำตาม เป็นวิธีการปลูกที่นิยมในเขตนาชลประทาน เนื่องจากประหยัด จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่หว่าน ข้าวที่นำขึ้นจากน่าน้ำมาห่มด้วยกระสอบ หรือผ้า เพื่อให้กองเมล็ดข้าวมีความชื้น ๑ - ๒ คืบ ช่วยให้ การเจริญเติบโตเร็วขึ้น และทอดพระเนตรการสาธิตการใช้อากาศยานไร้คนขับทางการเกษตรเพื่อการผลิตข้าว โดยหลักการ ใช้อากาศยานไร้คนขับสำหรับการหว่านข้าว ต่อ ๑ เครื่อง สามารถบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ครั้งละ ๑๐ กิโลกรัมต่อเที่ยวบิน และ ใน ๑ ไร่ จะใช้เวลาหว่านประมาณ ๕ - ๖ นาที

■ อากาศยานไร้คนขับสำหรับการหว่านข้าว

วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ ๘** อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การแก้ไขปัญหาการเรียนด้วยการสอนที่หลากหลาย ภายใต้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ การจัดกลุ่ม ให้นักเรียนพูด อ่านและเขียนภาษาไทยเป็นการพัฒนาทักษะ เพื่อต่อยอดไปสู่การเรียนวิชาอื่น กิจกรรมฝึกอาชีพ อาทิ ทำไม้กวาดทางมะพร้าว และทำเหรียญโปรยทานจากริบบิ้น สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการทอผ้าขาวม้า พิธีการเลี้ยงปูตา จากนั้น ทรงรับฟังความต้องการของชุมชน พร้อมกับแนวทางการ แก้ไขปัญหาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในด้านการใช้น้ำและ คุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของโรงเรียน โดยกรองน้ำด้วย ระบบ Reverse Osmosis คุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐานและ มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ ได้พระราชทานคำแนะนำในการส่งเสริม ให้เกษตรกรเก็บมูลสัตว์มาทำปุ๋ย และพระราชทานพระราโชวาท ให้โรงเรียนเพิ่มมาตรการดูแลความปลอดภัยของครู และนักเรียน ให้มากขึ้น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

■ การจัดกลุ่มให้นักเรียนพูด อ่านและเขียนภาษาไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ ๘

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน **ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนากระเสริม** อำเภอท่าอุเทน จังหวัด นครพนม ทอดพระเนตรกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ อาทิ การจัดการเรียนการสอนแบบ On Hand โดยให้ตัวแทนหมู่บ้าน มารับใบงานส่งต่อให้นักเรียนไปทำที่บ้านและให้ครูออกเยี่ยมบ้าน

■ กิจกรรมทอสมุดศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน บ้านนากระเสริม

■ กิจกรรมห้องพยาบาล ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน บ้านนากระเสริม

■ โครงการนำร่องแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (กล้วยตากม้วน) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย

■ การแสดงโปงลาง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนค็อกนิสไทยฯ

ทรงรับฟังรายงานการใช้น้ำของโรงเรียน โดยใช้น้ำจากบ่อบาดาลผ่านเครื่องกรองระบบ Reverse Osmosis ผลการตรวจคุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐานและมีเพียงพอตลอดทั้งปี ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามปกติ โดยได้ดำเนินการตามมาตรการสาธารณสุข จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมฝึกวิชาชีพของนักเรียน การแสดงโปงลาง และกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดสกลนคร โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโองการ ให้โรงเรียนเพิ่มมาตรการดูแลความปลอดภัยของครูและนักเรียนให้มากขึ้น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

การแปรรูปผลผลิตจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนบริโภคและจำหน่าย จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการใช้น้ำและคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของโรงเรียน ซึ่งใช้น้ำประปาบาดาลผ่านการกรองระบบ Reverse Osmosis คุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ในส่วนของชุมชนยังขาดแคลนน้ำ แก้ไขโดยขยายระบบท่อส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนากระเสริมและชุดลอกลำห้วยสาขาของลำห้วยกัณฑ์พร้อมอาคารประกอบ ในการนี้มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตจากปลาเพื่อเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง และให้ส่งเสริมการปลูกผักโดยใช้น้ำจากแม่น้ำโขง**

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย เฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และหมู่บ้านศรีถาวรพนา ในด้านการใช้น้ำของโรงเรียน ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยยางเมยผ่านเครื่องกรองระบบ Softener ผลตรวจคุณภาพน้ำพบการปนเปื้อนของแบคทีเรีย แก้ไขโดยการเติมคลอรีนที่ถังพักน้ำก่อนเข้าสู่เครื่องกรอง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการทอผ้าจากศูนย์ศิลปาชีพการทำไร่นาสวนผสม และการเลี้ยงสัตว์เพื่อเพิ่มรายได้ ในการนี้มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้นำพืชสมุนไพรที่สามารถปลูกในสวนยางพาราได้มาปลูกเพื่อเป็นรายได้เสริม** จากนั้น ทรงรับฟังรายงานการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของชุมชนและแนวทางการแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ กิจกรรมอัจฉริยภาพทางภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว โครงการนำร่องแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (กล้วยตากม้วน) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพนักเรียน การซ่อมเครื่องยนต์เล็ก และการทอผ้า โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโองการเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนค็อกนิสไทย เฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตำบลแม่นาที่้ม อำเภอคอกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

■ การรับสิ่งของพระราชทานออนไลน์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนคอนราดเฮงเคิ้ล

วันศุกร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนคอนราดเฮงเคิ้ล ตำบลนาใน อำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม ทรงรับฟังรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน อาทิ การให้นักเรียนฝึกทบทวนก่อนเปิดภาคเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ที่นำไปให้ที่บ้าน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ กิจกรรมเพาะเมล็ดดอก โดยมีชมรมศิษย์เก่าช่วยทำแปลงเกษตร ตั้งเป็นศูนย์ออกกำลังกาย การพัฒนาการเพาะถั่วงอกแบบรดน้ำอัตโนมัติ ทุก ๒ ชั่วโมง กิจกรรมการสอนปักเสด็จ และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาฝีมือของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงฯ จังหวัดนครพนม รวมกลุ่มช่วยเหลือกันจนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนได้ ต่อมา ทรงรับฟังปัญหา

ของชุมชนและแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า **ให้ช่วยแนะนำองค์ความรู้วิธีการขายสินค้าออนไลน์ การกำหนดราคาสินค้า โดยการฝึกอบรมครู นักเรียน และชาวบ้าน พร้อมทั้งส่งเสริมเรื่องการสหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนที่เรียนจบจะได้นำความรู้ ไปเผยแพร่ และเป็นผลดีที่นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกคิดเลข นอกจากนี้ให้ส่งเสริมเรื่องการทำปุ๋ย ตามที่โรงเรียนได้ทำไว้เป็นตัวอย่าง หากชาวบ้านสามารถทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยน้ำได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อพืชผลของเกษตรกร และเราก็จะได้ส่งเสริมให้ปลูกพืชนอกฤดูภาค พืชที่ใช้น้ำน้อย ถ้าหากมีน้ำเพียงพอโอกาสนี้ ได้พระราชทานพระราโชวาท ชื่นชมผลการดำเนินงานและการพัฒนางาน ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่เข้ามาถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ขอให้มีความปลอดภัย และประสบผลสำเร็จ**

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองดู่ ตำบลโพธิ์บก อำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ การจัดทำหลักสูตรและห้องเรียนอัจฉริยะ เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการพัฒนานักเรียนควบคู่กับการพัฒนาครูผู้สอน การส่งเสริมอาชีพ อาทิ การสอนทำผ้ามัดย้อม การตัดเย็บกระเป๋าผ้าลายพื้นถิ่นอีสาน จำหน่ายทางออนไลน์ ภายใต้ชื่อสินค้า หนองดู่แบรนด์ จากนั้นทรงรับฟังรายงานปัญหาของชุมชนและแนวทางการแก้ไขจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในด้านการใช้น้ำของโรงเรียน ใช้น้ำจากบ่อบาดาลผ่านการกรองระบบ Ultra Filtration System น้ำมีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานและเพียงพอตลอดปี โอกาสนี้ ทรงเปิดป้าย อาคารเกษตรสิริสุข ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภายในประกอบด้วยห้องนิทรรศการ ประวัติโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และห้องจัดวางผลิตภัณฑ์ ห้องแปรรูปผลผลิต โดยให้ชาวบ้านเข้ามาใช้ประโยชน์และฝึกสอนนักเรียน โอกาสนี้ ได้พระราชทานพระราโชวาทแก่ผู้ปฏิบัติงาน

■ อาคารเกษตรสิริสุข โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองดู่

■ การผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองดู่

■ การออนไลน์จากห้องประชุม ๒๐๑ สำนักงาน กปร.

■ การสาธิตการทำงโยแมงมุมใช้ในงานต่าง ๆ โรงเรียนโพธิ์ศรีวิทยา

วันศุกร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสามเณรโรงเรียนโพธิ์ศรีวิทยา วัดบ้านโคก ตำบลโคก อำเภอปอ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย การสาธิต การสอนวิชาภาษาบาลีจากสื่อการสอนพระราชทานคู่กับหนังสือบาลี การสาธิตการสอนวิชาวิทยาศาสตร์คำนวณ และการนำเสนอโครงการสิ่งประดิษฐ์สมองกลฝังตัว สาธิตการทำงโยแมงมุม ใช้ในงานต่าง ๆ การทำอาสนะจากผ้าที่ชาวบ้านนำมาถวายวัดและทำพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า ช่วยเพิ่มมูลค่าสิ่งของที่มีอยู่ในชุมชน เป็นการฝึกอาชีพให้สามเณรนักเรียน จากนั้น ทรงรับฟัง การจัดการน้ำให้แก่โรงเรียน โดยติดตั้งเครื่องกรองน้ำพร้อม เครื่องทำน้ำเย็น และได้นำน้ำซึ่งผ่านเครื่องกรองน้ำที่ติดตั้ง แล้วเสร็จ ไปตรวจวัดคุณภาพน้ำ พบว่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังได้ชุดลอกสระน้ำพร้อมก่อสร้างอาคารประกอบ ในกรณีนี้ มีพระราชดำริสรุปความว่า **ให้หาแนวทางส่งเสริมการเรียน การสอนในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทดลองใช้สมารททีวและเทคโนโลยีที่จำเป็น ให้สามเณร นักเรียนและเด็กในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน จะได้เป็น ประโยชน์ต่อไป**

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดบ้านโนนคุณวิทยา วัดหนองสำราญ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของสามเณรนักเรียน อาทิ การสาธิตการสอนวิชา ภาษาไทย สาธิตการสอนวิชาธรรมวิภาค นกธรรมขันตรี เป็นการฝึกเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมขันตรี อธิบายความสุภษิต ทางธรรม กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเทศน์แหล่ทำนองอีสาน การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติจาก ใบคูน (ราชพฤกษ์) การทำปุ๋ยหมักจากมูลม้านำไปใช้ในแปลงปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ของวัด นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นข้าวแต่น และสบู่ จากนั้น ทรงรับฟังปัญหาของโรงเรียน และชุมชน พร้อมกับแนวทางแก้ไข ปัญหา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โอกาสนี้ พระราชทานพระราชวาท สรุปความว่า **การดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม การให้ ความรู้แก่เยาวชนเป็นเรื่องสำคัญ พระอาจารย์มีความเมตตาและเป็นผู้ที่มีความรู้ในพื้นที่ จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ**

■ การเทศน์แหล่ทำนองอีสาน โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญ วัดบ้านโนนคุณวิทยา

รวมทั้งจริยธรรมให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี เยาวชนที่เป็น สามเณรอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีโอกาสที่จะได้ มีความก้าวหน้าที่ดีเยี่ยมบุคคลอื่น ต้องมีคุณธรรมและ มีความรู้ในความเจริญก้าวหน้าของทางโลกและทางธรรม ควบคู่กันไป จากการศึกษาเรื่องพระเถระผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่าน เป็นผู้นำในเรื่องการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการศึกษาในชนบทและถิ่นทุรกันดาร ให้ความคิด ในวิชาการสมัยใหม่ นำความรู้ทางพุทธศาสนา มาอบรมประชาชน และเยาวชนสืบเนื่องมาตลอด พุทธศาสนิกชนก็ต้องช่วยกัน ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 🍃

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการของมูลนิธิชัยพัฒนา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ห้องประชุม วังสระปทุม

วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานโครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา บ้านกุงศรี ตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยนางสาวโชติรส ประसार ได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินเพื่อทรงใช้ประโยชน์ ต่อมามูลนิธิชัยพัฒนาได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาโครงการ เป็นรูปแบบการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ตามแนว พระราชดำริ การดำเนินงานปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ โครงการได้ เพาะชำกล้าไม้ ได้แก่ ยางนา ประดู่ มะค่า พยุง แดง ขยายผล ให้แก่ โรงเรียน วัด เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้สนใจ ทั้งนี้ โครงการฯ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ภายในพื้นที่โครงการฯ และการขยายผลสู่กลุ่มเกษตรกรเครือข่าย จากนั้น ทอดพระเนตรเรือนรวมใจไทยใส้ สร้างด้วยไม้เบญจพรรณ หลังคามุงจากหรือหญ้าคา ยกพื้นสูง แสดงอัตลักษณ์ของชาวไทยใส้ อำเภอกุสุมาลย์ และการแสดง “โສ້ຂ້າງບັ້ງ” ซึ่งเป็นการแสดง เพื่อต้อนรับแขกบ้านแขกเรือน โอกาสนี้ ทรงมีปฏิสันถารกับกลุ่ม เกษตรกรเครือข่ายของโครงการฯ ให้รักษาวัฒนธรรมของชาวไทยใส้ ไว้ให้ดี ๆ

■ เรือนรวมใจไทยใส้

■ การแสดง “โສ້ຂ້າງບັ້ງ”

■ กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ฮิลมาร์พาเบิล

■ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนฮิลมาร์พาเบิล

ตามพระราชดำริ ที่ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรได้มีผลผลิตต่าง ๆ ออกสู่ตลาด สร้างรายได้ให้แก่สมาชิก โอกาสนี้ ทรงสอบถามถึงการแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแล้ว

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนากปิด** หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยบ่อซืน อำเภอปากชม จังหวัดเลย และทรงรับฟังรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ในด้านน้ำอุปโภคบริโภคมีเพียงพอ เนื่องจากมีน้ำจากระบบประปาบาดาล จำนวน ๒ บ่อ และสระน้ำ ๒ แห่ง และกรองน้ำดื่มระบบ Water Softener จากนั้น ทรงสอบถามถึงการแก้ปัญหาให้แก่ราษฎรโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแล้ว จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ ห้องสมุดซึ่งมีกิจกรรมบันทึกการอ่าน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และโครงการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ตามพระราชดำริ ในตอนท้าย ทรงขอบคุณผู้เกี่ยวข้องและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

■ การแปรรูปผลผลิตจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนากปิด

วันจันทร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนฮิลมาร์พาเบิล** หมู่ที่ ๙ ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม จังหวัดเลย ทรงรับฟังรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน และการใช้น้ำของโรงเรียน พบว่าไม่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากได้ดำเนินการติดตั้งน้ำที่อาคารเรียนและแท็งก์น้ำ ชุดลอกสระน้ำ และกรองน้ำดื่มด้วยระบบ Reverse Osmosis ต่อมา นักเรียนในพระบรมราชานุเคราะห์กราบบังคมทูลรายงานผลการเรียน โอกาสนี้ พระราชทานพระราชโอวาทแก่นักเรียน สรุปลงความว่า **พยายามช่วยเหลือตนเองในการเรียนที่เป็นแบบออนไลน์ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ และเกี่ยวกับคำตอบแทนของครูอาสาของโรงเรียนทรงมีพระวินิจฉัยว่าครูอาสาได้รับเงินกองทุนการศึกษาเพียงสามพันบาทต่อเดือน จะพอใช้หรือไม่ น่าจะเพิ่มเติมอาจไม่ต้องถึงกับตรงตามวุฒิศึกษาน่าจะช่วยให้เพียงพอขึ้น** ต่อจากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การเรียนการสอนคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน การทำขาไบหม่อน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน รวมถึงทอดพระเนตรกิจกรรมสหกรณ์ ในการนี้ มีพระราชปรารภ สรุปลงความว่า **กิจกรรมสหกรณ์มีความสำคัญ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินตั้งแต่เด็ก ๆ ในการร่วมมือกัน และได้ฝึกหัดทั้งการอ่าน การเขียน และคิดเลข ซึ่งเป็นการบูรณาการวิชาการต่าง ๆ และต่อไปจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบกิจการได้เป็นอย่างดี** ต่อจากนั้น ทอดพระเนตรโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

■ กิจกรรมการฝึกอาชีพนักเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนากปิด

วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งตะแบก หมู่ที่ ๑ ตำบลพุนพิน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสาธิตการเรียนการสอน กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน กิจกรรมการงานอาชีพนักเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มอาชีพประชาชนตามพระราชดำริ “บ้านคลองบนใต้” ทรงรับฟังปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ พร้อมแนวทางการจัดหาแหล่งน้ำ โดยได้ดำเนินการก่อสร้างฝายบ้านโป่งตะแบกพร้อมระบบส่งน้ำ และขุดลอกสระเก็บน้ำในบริเวณโรงเรียนและในหมู่บ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ ยังมีการเจาะบ่อบาดาล ก่อสร้างระบบประปา น้ำบาดาล และการผลิตน้ำดื่มด้วยระบบ Reverse Osmosis ในการนี้ มีพระราชดำรัส ความว่า **ในเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค ให้ช่วยกันแก้ไข ให้มีพอเพียง ให้ดื่มกินได้ ไม่เป็นโรค และมีพระราชดำริ สรุปความว่า ให้พิจารณาความช่วยเหลือราษฎรบ้านโป่งตะแบกที่มีความต้องการน้ำบาดาลเพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง และให้พิจารณารายการอาหารให้สอดคล้องกับผลผลิตที่ปลูกได้ และแนะนำชนิดพืชเพิ่มเติม สำหรับปลูกในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ที่จะสามารถช่วยแก้ไข ปัญหาโรคโลหิตจางได้ จะได้บูรณาการเข้ากับทุกส่วน และส่งเสริมให้กลับไปทำที่บ้านด้วย ปลูกเองทำเองจะได้เรียนรู้ และได้กินอาหารที่ปลอดภัย รวมทั้งให้นักเรียนได้เรียนเรื่องสหกรณ์ตั้งแต่เด็ก ๆ จะรู้จักเรื่องของการร่วมมือกันในการประกอบอาชีพ ชื้อ-ขาย ได้คิดเลข ได้จดบันทึกรายงานการประชุม ได้ออกเสียงออกความคิด เมื่อโตขึ้นจะได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดีที่มีคุณภาพ**

■ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งตะแบก

■ การผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งตะแบก

■ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มพัฒนาอาชีพ “บ้านน้ำกุ่ม”

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวน

ชายแดนอาทรอุทิศ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ทอดพระเนตรวิดิทัศน์แนะนำโรงเรียน และทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รวมทั้งปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ จากนั้นทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสาธิตการเรียนการสอน กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน กิจกรรมห้องพยาบาล กิจกรรมการงานอาชีพนักเรียน กิจกรรมประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มพัฒนาอาชีพ “บ้านน้ำกุ่ม” ทรงรับฟังแนวทางการจัดหาแหล่งน้ำ โดยได้ดำเนินโครงการก่อสร้างฝายบ้านโป่งสอพร้อมระบบส่งน้ำ ซึ่งจะก่อสร้างฝายในลำห้วยแควน้อย ลักษณะเป็นฝายหินก่อก่อมีอาคารประกอบพร้อมระบบส่งน้ำ และถังพักน้ำ ในการนี้ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า **ให้พิจารณาช่วยเหลือเรื่องน้ำดื่มสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคของโรงเรียน และชุมชนใกล้เคียงต่อไป และช่วยสอนให้นักเรียนมีความรู้เรื่องสหกรณ์ กระบวนการ หลักการและวิธีการของสหกรณ์ เพราะเป็นเรื่องที่ดีมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคตด้วย**

■ การออนไลน์จากห้องประชุม ๒๐๑ สำนักงาน กปร.

■ กิจกรรมการงานอาชีพนักเรียน การทำไข่เค็ม
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนุชเทียน

และเมื่อโตขึ้นอาจจะได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดีได้ นอกจากนี้ ในการดำเนินงานด้านส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
ในถิ่นทุรกันดารต่อไป เพื่อให้เด็กในถิ่นทุรกันดารมีพัฒนาการเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านลาดเรือ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ่อภาค อำเภอลาดยาว จังหวัดพิษณุโลก ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รวมทั้งปัญหาและความต้องการของราษฎร ทอดพระเนตรกิจกรรม
ของโรงเรียน อาทิ การสาธิตการเรียนการสอน กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม กิจกรรม
โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ชุมชน แนวทางจัดหาแหล่งน้ำโดยจัดทำโครงการฝายบ้านลาดเรือ
พร้อมระบบส่งน้ำ ในการนี้ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า ให้จัดหาเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือราษฎร

■ กิจกรรมห้องสมุด โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านลาดเรือ

วันอังคารที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตาม
ความก้าวหน้าการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
บ้านนุชเทียน หมู่ที่ ๗ ตำบลบ่อภาค อำเภอลาดยาว จังหวัด
พิษณุโลก ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รวมทั้ง
ปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ และทอดพระเนตร
กิจกรรมของโรงเรียน อาทิ กิจกรรมการงานอาชีพนักเรียน
กิจกรรมประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม
กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรม
โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ทรงรับฟังแนวทางในการ
จัดหาแหล่งน้ำโดยการก่อสร้างฝายบ้านชานาญจ้อยพร้อมระบบ
ส่งน้ำ และระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบ ในการนี้
มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า ในกิจกรรม
เกษตรเพื่ออาหารกลางวันให้พิจารณาคัดเลือกชนิดพืช
ที่จะปลูกเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของนักเรียนและครอบครัว
และให้เตรียมเมล็ดพันธุ์มอบให้ตามบ้านนักเรียนด้วย สอนให้
นักเรียนมีความรู้เรื่องสหกรณ์ การทำบัญชี และการบันทึก
การประชุม เพื่อให้นักเรียนได้ปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น
เป็นประโยชน์ทั้งด้านการเขียนที่เป็นระเบียบเรียบร้อย
ทั้งด้านคณิตศาสตร์ เป็นตัวอย่างในการสอนวิชาการต่าง ๆ
ไปพร้อม ๆ กัน เมื่อไปเรียนในโรงเรียนระดับมัธยม ก็สามารถ
นำความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ไปแนะนำขยายผลสอนคนอื่นได้

บริหารจัดการน้ำ และวางแผนการเพาะปลูก คัดเลือกชนิดพืช
ที่จะทำการเพาะปลูก อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ
และปริมาณน้ำต้นทุน เพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการทำเกษตร
ในด้านการขออนุญาตขุดสระน้ำประจำไร่นา และเลี้ยงปลุสัตว์
ตามโครงการธนาคารโคกระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ
ให้พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม นอกจากนี้
แนะนำและส่งเสริมเพิ่มเติม หลังจากเลี้ยงวัวแล้ว ให้นำมูลวัว
ไปใช้ประโยชน์ เป็นปุ๋ยคอก ทำปุ๋ยหมัก และทำน้ำหมักต่าง ๆ
ต่อไป

วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทรงติดตามการดำเนินงาน **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบุญธรรม-บุญพริ้ง** หมู่ที่ ๒ ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน พร้อมทั้งปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ และทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน อาทิ การสาธิตการเรียนการสอน กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มพัฒนาอาชีพหัตถกรรมบ้านห้วยไผ่ การจัดหาแหล่งน้ำ โดยการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมถังพักน้ำ และระบบส่งน้ำ ในการนี้มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า **ให้พิจารณาให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินของราษฎรบ้านห้วยไผ่ และบ้านภูต่าง ตามแนวทางของกฎหมาย และส่งเสริมปรับเปลี่ยนการปลูกพืชแบบเชิงเดี่ยวมาเป็นปลูกพืชให้หลากหลายชนิดขึ้น โดยไม่บุกรุกพื้นที่ป่า รวมทั้งให้ช่วยเหลือในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ ให้แก้ไขปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรเนื่องจากปัญหาไฟฟ้าดับ ในการดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาเด็กในพื้นที่ทุรกันดารเพิ่มเติม เด็กอายุ ๒ ปี ๖ เดือน ถึง ๖ ปี ที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า และเด็กอายุก่อนเข้าเรียนที่อยู่ศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่โครงการพระราชดำริ**

■ การสาธิตการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบุญธรรม-บุญพริ้ง

ต่อมา ทรงติดตามการดำเนินงาน **โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยอดโพธิ์ทอง ๑** หมู่ที่ ๑ ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ทรงรับฟังรายงานข้อมูลพื้นฐานและผลการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ รวมทั้งปัญหาและความต้องการของราษฎรในพื้นที่ นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ฯ ถวายรายงานผลการเรียน สมาคมศิษย์เก่าฯ กราบบังคมทูลผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา และทอดพระเนตรกิจกรรมของโรงเรียน การสาธิตการเรียนการสอน กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน กิจกรรมห้องพยาบาล กิจกรรมการงานอาชีพนักเรียน กิจกรรมประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน และอาหารเสริมนม กิจกรรมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ชุมชน ในการนี้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ที่ได้รับเริ่มในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยอดโพธิ์ทอง ๑ เป็นโรงเรียนแรกเมื่อปี ๒๕๓๔ ความว่า **โรงเรียน ดชด.ที่นี้ ก็เป็นที่เริ่มต้น ที่ต้องการจะเริ่มให้นักเรียนได้รู้เรื่องการสหกรณ์ก็เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะในชนบท ที่ฐานะอาจจะไม่ดีนัก ที่จะลงทุนอะไร ถ้าเราไม่ร่วมกัน ร่วมกัน ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ถ้ารวมกัน ทั้งซื้อทั้งขาย ก็จะมีทุนพอ สามารถทำงานได้ นอกจากนั้น ก็จะเป็นการช่วยกันในเรื่องต่าง ๆ ฝึกหัดความสามัคคี ความซื่อสัตย์ สุจริตต่อกัน นี่ก็จะเป็นคุณสมบัติของนักเรียนที่จะฝึกกันต่อไป ถ้าได้เริ่มตั้งแต่เด็ก ต่อไปก็จะคล่องแคล่ว และก็จะเข้าใจ ในช่วงที่เป็นเด็กนี่ก็จะได้ฝึก ปรึกษาหารือกัน แล้วก็ออกความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย และก็จะได้ฝึกบันทึก ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถ่วงนัก ถ้าจดบันทึกได้ หัดอ่าน หัดเขียนได้ดี ก็จะทำอื่น ๆ ได้หลายอย่าง และการทำบัญชีจะได้รู้ว่า เรามีเงินรับจ่ายเท่าไร นอกจากจะทำของตัวเอง แล้วก็ครอบครัว สำหรับกิจการต่าง ๆ จะรู้ว่ามียาได้เท่าไร รายจ่ายเท่าไร คຸ້ມหรือไม่ที่จะทำกิจกรรมเช่นนั้น ก็จะได้ฝึก และฝึกหัดคณิตศาสตร์ทั่วไปด้วย อย่างที่ได้พาไปทัศนศึกษาจะทำให้มีความคิดที่ก้าวไกล และกลับมาเล่าให้เพื่อน ๆ ครอบครัว ฟังได้ว่า เราได้รู้ ได้เห็นอะไร จะได้เอามาทำ ถ้าเป็นสิ่งที่ทำได้ ก็คิดว่าได้มาช่วย นี่ก็มีประโยชน์มาก 🍀**

■ กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยอดโพธิ์ทอง ๑

โครงการอ่างเก็บน้ำชาตมชาวพร้อมระบบส่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นางสาวศิริจิตต์ บุญธรรม
นางสาวสุทธิพา อาศิริพจน์
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒

สายพระเนตร แห่งพระเมตตา สู่ชุมชนตมนางาม

บ้านห้วยหมากหล้า เป็นชุมชนเล็ก ๆ ในเขตพื้นที่ตำบลตมนางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ซึ่งแม้จะอยู่ระหว่างขอบเขตรอยต่อของสองจังหวัดใหญ่ในภาคอีสานอย่างขอนแก่นและอุดรธานี แต่ทว่ายังคงขาดแคลนปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิต คือ น้ำ เนื่องด้วยสภาพปัจจัยอันจำกัดหลายประการ

ข้อมูลพื้นฐาน

ชุมชนห้วยหมากหล้า

- ก่อตั้งชุมชนเมื่อปี ๒๕๒๐ เป็นชุมชนเล็ก ๆ ประมาณ ๓๐ ครัวเรือน
- พื้นที่บางส่วนอยู่ในขอบเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าหมากและป่าชำ
- กรมป่าไม้จัดสรรที่อยู่อาศัยให้
- ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง
- ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ หาของป่า และรับจ้างทั่วไป
- มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยหมากหล้า
- ลูกหลานในวัยทำงานมีการเดินทางไปรับจ้างที่อื่น

ด้านแหล่งน้ำ

- มีประปาภูเขาขนาดเล็ก สร้างเมื่อปี ๒๕๔๘
- ไม่มีโครงการชลประทาน
- ปริมาณฝน (สถานีวัดน้ำฝนโนนสะอาด) รายเดือนในช่วงฤดูแล้ง (พ.ย. - ก.พ.) อยู่ระหว่าง ๔.๖๔ - ๑๒.๓๕ มิลลิเมตร
- พื้นที่รับน้ำฝนน้อย สภาพภูมิประเทศมีความลาดชัน เป็นเขตเงาฝน สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย
- แม้จะมีร่องน้ำชาตมชาวไหลผ่าน แต่ปริมาณน้ำท่าก็น้อยในช่วงฤดูแล้ง ต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายน จะมีน้ำไหลผ่านในร่องน้ำเพียง ๖๒๑ ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน
- ระยะเวลาป่าเสื่อมโทรมลงและสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล
- ขาดแคลนน้ำ สำหรับอุปโภคบริโภค ต้องซื้อน้ำใช้ในราคา ๑๐๐ - ๑๕๐ บาทต่อถัง ความจุต่อถังประมาณ ๑,๐๐๐ ลิตร (หรือ ๑ ลูกบาศก์เมตร)

คำนวณการใช้น้ำอุปโภคบริโภค

ฤดูแล้ง ☀️

๖๒๑ ลบ.ม. ในเดือน พฤศจิกายน

มีน้ำไหลผ่านเฉลี่ยประมาณ ๒๐ ลบ.ม. หรือ ๒๐,๐๐๐ ลิตร/วัน

ปริมาณน้ำใช้

ปริมาณน้ำใช้เพื่ออุปโภคบริโภคขั้นต่ำ ๓๐,๐๐๐ ลิตร/วัน

ฤดูฝน ☔

๑๘๔,๘๖๙ ลบ.ม. ในเดือน สิงหาคม

มีน้ำไหลผ่านเฉลี่ยประมาณ ๖,๐๐๐ ลบ.ม. หรือ ๖,๐๐๐,๐๐๐ ลิตร/วัน

ปริมาณน้ำใช้

ปริมาณน้ำใช้เพื่ออุปโภคบริโภคขั้นต่ำ ๓๐,๐๐๐ ลิตร/วัน

ปริมาณน้ำใช้เพื่อใช้ทำไร่ขั้นต่ำ ๑๑๙,๘๗๕ ลิตร/วัน

ปริมาณน้ำใช้เพื่อเลี้ยงวัวและควายขั้นต่ำ ๒๐,๐๐๐ ลิตร/วัน

ข้อมูลในการคำนวณอัตราการใช้น้ำ

- จำนวนประชากรบ้านห้วยหมากหล้า ๘๐ ครัวเรือน ๓๐๐ คน อัตราการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ๑๐๐ ลิตร/คน/วัน
- ที่ดินทำกินแบบเกษตรแปลงใหญ่ ครัวเรือนละ ๐.๑๗๕ ไร่ x ๔๐ ครัวเรือน = ๗ ไร่ อัตราการใช้น้ำสำหรับพืชไร่สูงสุดในเดือน เม.ย. = ๕๑๓,๗๖๐ ลิตร/ไร่/เดือน เฉลี่ย ๑๗,๑๒๕ ลิตร/ไร่/วัน
- เลี้ยงวัวขั้นต่ำ ๕ ตัว/ครัวเรือน x ๘๐ ครัวเรือน = ๔๐๐ ตัว อัตราการใช้น้ำเพื่อเลี้ยงวัวและควาย ๕๐ ลิตร/ตัว/วัน

ปัจจัยการสูญเสียอื่น ๆ

- น้ำที่ไหลผ่านอย่างรวดเร็วตามความลาดชัน
- อัตราการระเหยในช่วงอากาศแห้ง แดด และลมแรง
- การซึมของน้ำลงดิน ในสภาพดินเหนียวปนทราย ซึ่งมีความพรุนของดิน

**ปริมาณน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ทำไร่ และเลี้ยงวัว ๑๖๙,๘๗๕ ลิตร/วัน มีปริมาณน้ำมากเกินพอในช่วงฤดูฝน แต่ไม่มีที่เก็บกักไว้ในฤดูแล้ง

การขาดแคลนน้ำได้ทวีความรุนแรงขึ้น เนื่องจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในช่วงปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นปีที่เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญค่อนข้างรุนแรง นายชาย ช่วยนา ราษฎรบ้านห้วยหมากหล้า หมู่ที่ ๖ ตำบลทมนางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ที่เฝ้ามองเห็นความเปลี่ยนแปลงในชุมชนมาช้านาน จึงได้ขอพระราชทานโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำชาตมขาวพร้อมระบบส่งน้ำ ด้วยความหวังที่จะบรรเทาความทุกข์ให้ชาวชุมชนซึ่งประสบความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาแก่ชาวบ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ลงพื้นที่สำรวจข้อเท็จจริงและพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือร่วมกัน ดังนี้

ก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำชาตมขาว พร้อมระบบส่งน้ำ

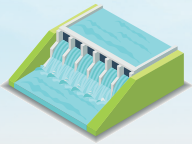
- ทำนบดิน กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๘๗ เมตร สูง ๑๕ เมตร
- สามารถเก็บกักน้ำได้ ๒๐๔,๑๐๐ ลูกบาศก์เมตร
- อาคารระบายน้ำล้น กว้าง ๖.๔ เมตร ยาว ๙๓ เมตร
- ระบบท่อส่งน้ำสายหลักฝั่งขวา ความยาวรวม ๒,๒๕๐ เมตร

หยดหนึ่งน้ำพระราชหฤทัย พลิกฟื้นรวมใจประชา

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการอ่างเก็บน้ำชาตมชาวพร้อมระบบส่งน้ำ ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยกรมชลประทานได้เข้าดำเนินงานโครงการดังกล่าวจนแล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๑

จากพื้นที่ชุมชนบ้านห้วยหมากหล้าเดิม ซึ่งเคยแห้งแล้งจนต้องซื้อน้ำเพื่อกินเพื่อใช้ ได้กลับพลิกฟื้นจากหน้ามือเป็นหลังมือ ด้วยความเข้มแข็งของชุมชนที่ร่วมแรงร่วมใจในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีน้ำเพียงพอสำหรับทั้งการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร มีการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพ ตั้งกลุ่มทำขนมและทำงานจักสาน การใช้น้ำสนับสนุนโครงการเกษตรภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยหมากหล้า การอยู่ร่วมกับป่าโดยใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างสมดุล รวมไปถึงการร่วมสนับสนุนต่อยอดขยายผลการดำเนินงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย ช่วยเติมเต็มคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กรมชลประทาน

- ช่วยดูแลเรื่องวางแผนการใช้น้ำ
- ทำถนนเพิ่มเติมช่วยเรื่องการคมนาคม

ชุมชนห้วยหมากหล้า

- วางแผนเพาะปลูกร่วมกัน
- สร้างอาชีพเพิ่มรายได้
- การเติบโตของชุมชน และการกลับสู่บ้านเกิดของลูกหลาน
- จัดที่ดินทำกิน ให้แก่ราษฎร

โรงเรียน ตชด.

- ใช้น้ำเพื่อส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวในโรงเรียน

จังหวัดอุดรธานี

- สนับสนุนพันธุ์ปลาปล่อยในอ่างเก็บน้ำรวม ๕๐๐,๐๐๐ ตัว

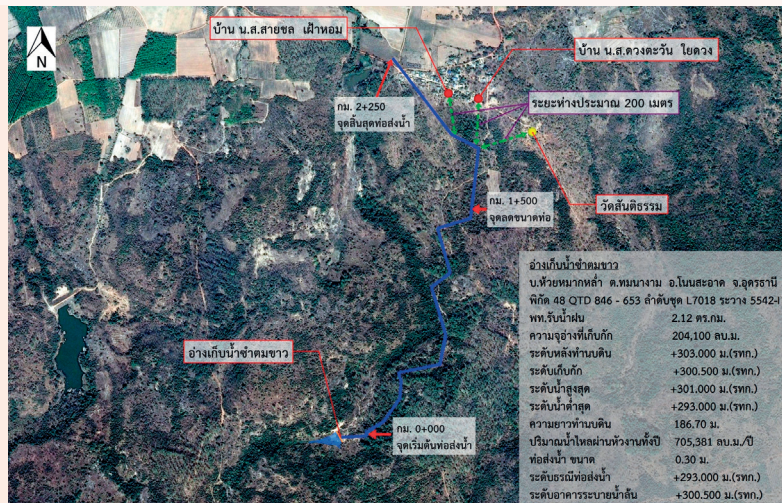

“...ชาวบ้านดีใจ ได้น้ำ หลังจากกรมชลประทานทำอ่างเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็มีน้ำอุปโภคบริโภค การทำปศุสัตว์เลี้ยงสัตว์ก็ไม่ต้องไปซื้อน้ำ น้ำก็อุดมสมบูรณ์ขึ้น ป่าไม้ก็อุดมสมบูรณ์ขึ้น บ้านใกล้เคียงได้มาหาอาหารจากแหล่งธรรมชาติในภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ขึ้นเพราะมีแหล่งน้ำ พืช สัตว์ อุดมสมบูรณ์... เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านพระราชทานอ่างชาตมชาวให้ชาวบ้าน ชาวบ้านมีความสุข ลูกหลานที่ไปทำงานกรุงเทพฯ กลับมาอยู่บ้าน จาก ๔๕ ครั้วเรือน เป็น ๘๕ ครั้วเรือนแล้วมาอยู่บ้าน ปลูกผัก เอาแค่นี้ก็พอ แค่นี้ก็มีความสุข มีน้ำปลูกผัก มีน้ำอุปโภคบริโภคสบายขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ชาวบ้านมีความปิติยินดี ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป” นายเถา ยาทำ ผู้ใหญ่บ้านห้วยหมากหล้า ได้กล่าวความรู้สึกแทนราษฎรในชุมชนบ้านห้วยหมากหล้า

โครงการอ่างเก็บน้ำชาตมขาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ถือกำเนิดขึ้นจากน้ำพระราชหฤทัยอันเมตตาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชน ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานต่าง ๆ และหนึ่งในพลังที่สำคัญยิ่งคือความตั้งใจของชาวบ้านที่จะต่อยอดประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำดังกล่าว ไปเป็นอาชีพในด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สมบูรณ์มั่นคงภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการพึ่งพาตนเองโดยทำเกษตรประณีตในครัวเรือนเพื่อเริ่มจากสิ่งที่มีตลอดจนสนับสนุนการตั้งกลุ่มอาชีพเล็กๆ ร่วมกัน รู้จักวางแผนค่อยเป็นค่อยไป รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่อย่างสมดุล และแม้ว่าอ่างเก็บน้ำชาตมขาวจะเป็นเพียงอ่างขนาดเล็ก ปริมาณน้ำอาจไม่เพียงพอกับการใช้น้ำเพื่อการเกษตรต่อปีในชุมชนหนึ่ง แต่น้ำพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำแห่งสำคัญแสดงถึงพระวิสัยทัศน์กว้างไกลที่ทอดพระเนตรเห็นชุมชนเล็กๆ ริมน้ำแห่งนี้ กอปรกับการแบ่งปันน้ำใจในชุมชนจะช่วยเติมเต็มน้ำใช้จากอ่างเก็บน้ำชาตมขาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถยังประโยชน์แก่ราษฎรบ้านห้วยหมากหล้า ๘๐ ครัวเรือน ให้มีน้ำเพื่อการยังชีพ ตลอดจนสนับสนุนน้ำ เพื่อสร้างผลผลิตทางการเกษตรให้แก่ราษฎรพื้นที่ ๓๕๐ ไร่ได้อย่างพอเพียงแน่แท้ 🌿

แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงผังบริเวณ อ่างเก็บน้ำชาตมขาวพร้อมแนวท่อส่งน้ำ บ.ห้วยหมากหล้า ต.หมานางม อ.โนนสะอาด จ.อุดรธานี

“ซongเดอร์”

ในห้วงยามที่ต้องอยู่กับโควิด-๑๙

นางสาวจุฑาพร แซ่หลี่

กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

หากท่านเป็นผู้รักสุขภาพ คงคุ้นเคยกับ “ซongเดอร์” ผลิตภัณฑ์อาหารจากธัญพืชอินทรีย์ ซึ่งผลิตโดย บริษัท ซongเดอร์ไทยออร์แกนิกฟู้ด จำกัด บริษัทขนาดกลางของครอบครัวจิตพัฒนโพบูลย์ แห่งอำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ศึกษาและเชื่อมั่นเดินทางบนวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น และอาสาเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดแนวความคิดดำเนินธุรกิจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเป็นเครือข่ายของสำนักงาน กปร. มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๕

ในห้วงยามที่ทั่วโลกและประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ โควิด-๑๙ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ จนกระทั่งปัจจุบัน คงปฏิเสธไม่ได้ว่า โควิด-๑๙ เป็นชะตากรรมที่ทำลายร่วมกันของคนทั้งโลก และจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือของคนในทุกระดับและทุกมิติ เพื่อผ่านพ้นสถานการณ์อันยากลำบากนี้ แต่ก่อนจะผ่านพ้นไปได้ คงต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงอยู่กับโควิด-๑๙ ให้ได้ก่อนในรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งบริษัท ซongเดอร์ฯ มีวิธีคิดและวิธีการรับมือกับโควิด-๑๙ เพื่อประคับประคองธุรกิจและพนักงานให้สามารถ “พออยู่ได้” อย่างไร คุณสุวรรณา จิตพัฒนโพบูลย์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ซongเดอร์ ไทยออร์แกนิกฟู้ด จำกัด และ ภญ.ภาคินี จิตพัฒนโพบูลย์ บุตรสาวผู้สืบทอดธุรกิจ บอกเล่าเรื่องราวไว้อย่างน่าสนใจ

เศรษฐกิจพอเพียง เสาเข็มของธุรกิจ

ธุรกิจเศรษฐกิจพอเพียงจะเตรียมพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงได้ดี อีกทั้งยังสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างโอกาสใหม่ ๆ ท่ามกลางวิกฤต ซึ่งล้วนเกิดจากการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนกลายเป็นเสาเข็มรองรับธุรกิจไว้อย่างมั่นคง

“โควิด-๑๙ ของเดอรักระทบ แต่ที่เรากระทบน้อย เพราะเราเตรียมรองรับมาก่อน เราสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาได้ และยังเอาวิกฤตเป็นโอกาส เราได้ปรับเรื่องของจำนวนวันทำงาน ไปเตรียมพร้อมในเรื่องของวัตถุดิบและพื้นที่เกษตร เราใช้พืชที่ขึ้นถิ่นจากชุมชนของเรา มุ่งเน้นตลาดภายในประเทศเป็นหลัก เมืองของเราคือเมืองคู่ทอง เมืองอยู่ข้างน้ำในสุพรรณบุรี เรามีพืชพรรณธัญญาหาร มีวิถีของเศรษฐกิจชุมชน เครือข่ายกสิกรรมไร้สารพิษ ที่ช่วยให้เรารับมือได้ และในยามที่เกิดโควิด-๑๙ เราต้องดูแลพนักงานของเรา ไม่มีการปลดพนักงาน”

เป็นคำยืนยันของคุณสุวรรณา ที่พร้อมดูแลพนักงานร่วม ๑๐๐ ชีวิต ให้อยู่ได้ไปด้วยกัน

“เมื่อเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ยอมรับว่า มีความเครียดมากทีเดียว เมื่อตั้งสติได้และนึกถึงคำสอนของคุณแม่ที่ให้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้ดำเนินธุรกิจ แม้ว่ามีวิกฤตเข้ามา เราจะได้ไม่กระทบมากมายนัก แต่ต้องคิดว่า ทำอย่างไร จะทำให้ดำเนินธุรกิจต่อไปได้ และสามารถพัฒนาต่อไปได้ด้วย เมื่อกลับมามองที่ศักยภาพของบริษัทฯ พบว่า ตอนนี้องานเริ่มมีเวลารว่างจากงานเอกสารและการผลิตที่มีปริมาณงานลดน้อยลง จึงได้เริ่มทดลองคิดค้น ทำการวิจัยและพัฒนาสินค้าใหม่ ๆ โดยให้ความสำคัญกับคน เพราะถ้าคนมีความคิดดี มีวิสัยทัศน์ดี ทำให้รวมกำลังแล้วจับมือกันเดินไปได้มั่นคงมากขึ้น จึงได้จัดอบรมพัฒนาองค์กร เพื่อให้ก้าวพ้นวิกฤตนี้ โดยเชื่อมั่นว่า ทุกปัญหามีทางออก และทางออกของเราคือการพัฒนาคนไปพร้อมกับสินค้า”

ความรู้... ในภาวะวิกฤต

“การที่เราไม่ต้องไปคิดเรื่องของคำสั่งซื้อที่ลดลง เราเอาเวลามาคิดว่า เราจะพัฒนาอะไรดี เราจะทำอะไรที่มันแตกต่างจากเดิมมากไหม ที่ผ่านมามีธุรกิจแบบในกรอบทำให้เราไม่กล้าทำอะไรเลย พอมีวิกฤตตรงนี้ เราใช้โอกาสดังนี้ที่จะเดินออกจากกล่อง เปิดประตูออกมาว่า เราได้ทำอะไรกันบ้างแล้ว วิกฤตตรงนี้สอนอะไรบ้าง” ญ.ภาคินี ได้สะท้อนให้เห็นการเริ่มมองหาโอกาสใหม่ และได้เล่าเพิ่มเติมว่า

ทัศนคติเชิงบวก และมองวิกฤตเป็นโอกาส ทำให้ บริษัทฯ ได้คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ “ซีเรียลบอล” หลากหลายรสชาติ เป็นของทานเล่นเพื่อสุขภาพที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค จนกลายเป็นสินค้าขายดี

ภูมิคุ้มกันที่ดี ทำให้อยู่ได้

แม้ว่าวัตถุดิบส่วนใหญ่จะได้จากแหล่งผลิตในพื้นที่ และจังหวัดใกล้เคียง แต่วัตถุดิบบางอย่างก็จำเป็นต้องพึ่งพาการขนส่งจากพื้นที่อื่นที่ไกลออกไป เมื่อภาครัฐมีมาตรการควบคุมลดการเดินทาง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ที่มีแนวโน้มของผู้ติดเชื้อยืนยันสูงขึ้น โดยเฉพาะในระลอกเดือนเมษายน ปี ๒๕๖๔ ส่งผลให้การขนส่งวัตถุดิบบางอย่างติดขัด และไม่สามารถผลิตสินค้าได้ ประชาชนเดินทางไปจับจ่ายซื้อสินค้าน้อยลง ประกอบกับการปิดสถานที่แหล่งจำหน่ายสินค้า ผลักดันให้บริษัทฯ ปรับกลยุทธ์ด้านการตลาด เน้นจำหน่ายสินค้าผ่านรูปแบบออนไลน์มากขึ้น พร้อมจัดโปรโมชั่น ขุดสินค้าส่งเสริมการขาย ซึ่งคุณสุวรรณบอกว่า การปรับตัวเช่นนี้เพื่อให้ “พอยู่ได้” แม้จะอยู่ในภาวะที่ต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ แต่คุณสุวรรณก็ยังไม่หยุดทำงานช่วยเหลือสังคม มีการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบบริษัทฯ โดยการนำเศษบรรจุภัณฑ์ที่เหลือจากการผลิตมาออกแบบและตัดเย็บเป็นกระเป๋า รูปแบบใหม่ เรียกว่า Upcycling (การนำมาทำผลิตภัณฑ์ใหม่) พร้อมกับดูแลสุขภาพ สังคม

และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และเครือข่ายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (โอทอป) เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านสื่อออนไลน์และวิทยุชุมชนคลื่นความถี่เอฟเอ็ม ๙๙.๗๕

รากฐานของการดำเนินธุรกิจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาอย่างยาวนาน มีความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลง การรู้จักปรับตัวสร้างความรู้ด้วยการศึกษาวิจัย การปรับเน้นรูปแบบการจำหน่ายไปสู่รูปแบบออนไลน์มากขึ้น พร้อมกลยุทธ์การตลาดใหม่ ๆ ประกอบกับลักษณะของธุรกิจที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป สะดวก เก็บได้นาน และมีประโยชน์ต่อสุขภาพ ล้วนเป็นปัจจัยเสริมสร้าง “ซองเดอร์” ให้ยังคง “พอยู่ได้” และมีใช่แค่ ตัวเอง ที่พอยู่ได้ แต่ยังเผื่อแผ่ให้ผู้อื่น และสังคมรอบข้าง ให้พอยู่ได้ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัวจิวัฒน์ไพบูลย์ปฏิบัติมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วงยามนี้ 🌿

สารคดี โดยสำนักงาน กปร. ชุด ต่อยอดงานพัฒนา ตอน ซองเดอร์ ไทยออร์แกนิกฟู้ด จำกัด

หมายเหตุ

- ข้อมูลจากการถอดบทเรียน “เป็น อยู่ พอ...อย่างไร ในช่วงโควิด-๑๙” จากบริษัท ซองเดอร์ ไทยออร์แกนิกฟู้ด จำกัด
- ภาพประกอบบางภาพถ่ายก่อนเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙
- ขอขอบคุณภาพประกอบจาก บริษัท ซองเดอร์ ไทยออร์แกนิกฟู้ด จำกัด

๔๐ ปี การสืบสานพระราชดำริ

วันที่ ๙ กันยายนของทุกปี คือวันคล้ายวันที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) กำนัดขึ้น โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานสนองพระราชดำริ ให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และในปี ๒๕๖๔ เป็นวันครบรอบ ๔๐ ปี นายอดุชา ลินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของสำนักงาน กปร. ที่ผ่านมามีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า ๔,๘๗๗ โครงการ ซึ่งมีที่มา คือ **หนึ่ง** เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ พระราชทานพระราชดำริโดยตรง **สอง** โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เกิดจากโครงการที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ในกรณีทีประชาชนเดือดร้อนและขอพระราชทานความช่วยเหลือ หรือที่เรียกว่า “ฎีกา” **สาม** เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่หน่วยราชการขอพระราชทานและทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำหรับการดำเนินงานสนองพระราชดำริ และผลสำเร็จที่เกิดขึ้น เป็นความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ตลอดจนการขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพให้เกิดขึ้นแก่พี่น้องประชาชน รวมถึงทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ได้คืนความสมบูรณ์ แยกเป็นการพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้

โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
รวม ๓,๓๘๖ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านการเกษตร
รวม ๑๔๒ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
รวม ๑๗๗ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ
รวม ๓๔๗ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข
รวม ๕๗ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร
รวม ๘๔ โครงการ

โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/
การศึกษา
รวม ๓๗๗ โครงการ

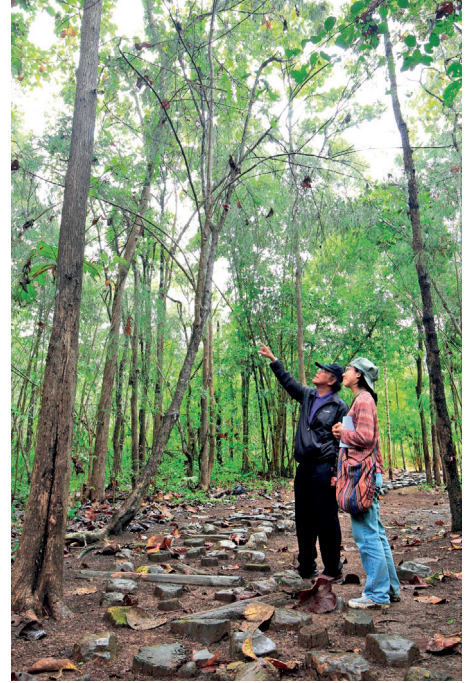
โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ/อื่นๆ
รวม ๒๖๑ โครงการ

รวมทั้งสิ้น
๔,๘๗๗ โครงการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่ดำเนินการในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ปัจจุบันมีตัวอย่างความสำเร็จจากงานศึกษาวิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง ๖ แห่ง เผยแพร่ให้ประชาชนได้เรียนรู้ผลสำเร็จที่โดดเด่นรวม ๑๐๓ หลักสูตร ขยายผลสู่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ รวม ๑๔๘ หมู่บ้าน เกษตรกรได้รับประโยชน์จำนวน ๓๖,๐๑๘ ครัวเรือน จำนวน ๑๐๘,๕๗๗ คน มีศูนย์สาขา รวม ๑๙ แห่ง ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๑๑๑ แห่ง เพื่อให้ศูนย์เหล่านี้เป็นตัวอย่างความสำเร็จในการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาฯ ไปขยายผลให้แก่เกษตรกร

ประชาชนผู้สนใจทั่วไปในพื้นที่อื่น ๆ ได้นำไปปฏิบัติใช้ในพื้นที่ของตนเองต่อไป ซึ่งมีหลายตัวอย่างทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ เกษตรผสมผสาน การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ดิน น้ำ ป่าไม้ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐-๒๕๖๓ มีผู้สนใจเข้ารับการอบรมจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง จำนวน ๗๙,๗๖๕ คน นับเป็นความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้เป็นไปตามพระราชประสงค์

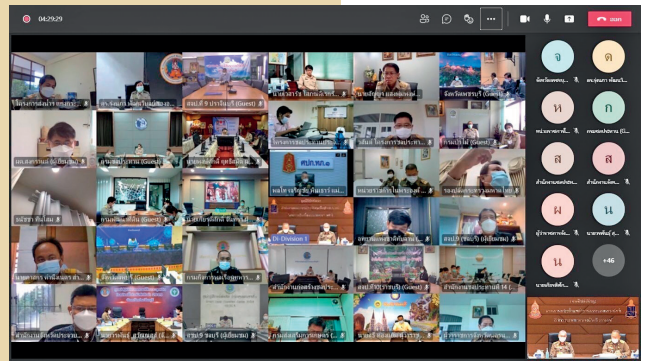

การติดตาม เร่งรัด และขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา และต่อยอด จึงนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยสำนักงาน กปร. ร่วมกับกรมชลประทาน ทำการสำรวจโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริไว้ รวมทั้งที่ราษฎรขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการ จำนวน ๘๘ โครงการ ปัจจุบันสามารถขับเคลื่อนไปได้แล้ว ๗๗ โครงการ ดังนั้น ถือว่าเป็นความก้าวหน้าของคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนฯ

ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาจจะมีในเรื่องของกฎระเบียบ กฎหมายที่มีการพัฒนาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมขึ้น กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม เรื่องพื้นที่ป่า หรือนโยบายของรัฐบาล ในปัจจุบันเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังนั้นจึงต้องปรับตัวและปรับรูปแบบการทำงาน ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) อาทิ การใช้เทคโนโลยีและ IT ในการประสานงานในพื้นที่ การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) นอกจากนี้ ในเรื่องของการขยายผลองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง และศูนย์สาขา มีการปรับรูปแบบการทำงาน โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์จากการจัดฝึกอบรมผ่านระบบออนไลน์ให้แก่ผู้ที่สนใจ การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ การเก็บรักษา สำรองไว้เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรในพื้นที่หรือสนับสนุนแก่ผู้สนใจทั่วไป ในกรณีเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ หรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริไว้

ความภาคภูมิใจ ที่ได้ปฏิบัติงาน สนองพระราชดำริ

ผมรู้สึกภาคภูมิใจและดีใจที่ได้มาปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการของสำนักงาน กปร. โดยเริ่มรับราชการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ชื่อขณะนั้น) ผมก็ทำงานที่นั่น ๒ - ๓ ปี ต่อจากนั้น ก็มาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงาน กปร. พยายามศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นโอกาสที่ดี โดยเฉพาะในอดีต ตอนที่เริ่มทำงานในสมัยนั้น ได้ไปเห็นพื้นที่ที่ได้รับเสด็จ ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นในสิ่งต่าง ๆ เมื่อมีโครงการพระราชดำริแล้ว และได้มีโอกาสกลับไปในพื้นที่ ซึ่งปกติเป็นพื้นที่ทุรกันดาร ถ้าไม่มีภารกิจหน้าที่ ก็คงไม่มีโอกาสได้ไป เพราะฉะนั้น การที่ได้เดินทางกลับไปอีกครั้งหนึ่ง จะเห็นการเปลี่ยนแปลง อาจจะช้าบ้าง เร็วบ้าง อาจจะมีอะไรต้องไปแก้ไข แต่อย่างน้อยที่ประเมินจากสายตาพี่น้องประชาชนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นจำนวนมาก เป็นงานที่รู้สึกภาคภูมิใจ และก็เป็นโอกาสที่ดี คือมีส่วนในการที่จะพัฒนาองค์กร อย่างน้อยรักษามาตรฐานความรู้ จักของหน่วยงานแห่งนี้ให้ผู้ที่สนใจมาใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการ เอกชน หรือองค์กรมูลนิธิต่าง ๆ และมีส่วนที่ทำงานของสำนักงาน กปร. ขับเคลื่อนไปได้ สามารถสนองพระราชดำริซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ และภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ตลอดระยะเวลา กว่า ๓๗ ปี

ศูนย์ , โครงการพัฒนา พื้นที่บริเวณหนองอึ่ง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นางวิไล หมอกอรุณ
กองประชาสัมพันธ์

สภาพปัญหาในอดีต

พื้นที่บริเวณหนองอึ่ง ตำบลค้อเหนือ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประสบปัญหา น้ำท่วมซ้ำซากทุกปีในช่วงฤดูฝน เนื่องจาก เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำอยู่บริเวณที่สกกันของแม่น้ำชี และลำน้ำยัง ทำให้น้ำไหลท่วมที่อยู่อาศัย เส้นทางคมนาคม พื้นที่เพาะปลูกและไร่นา ได้รับความเสียหาย สร้างความเดือดร้อน ให้แก่ราษฎรถึง ๗ หมู่บ้าน อีกทั้งในช่วงหน้าแล้ง มีน้ำไม่เพียงพอ เพราะบริเวณหนองอึ่ง เป็นจุดรับน้ำทำให้มีตะกอนน้ำหลากมาสะสม ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เพียงพอ เมื่อหมดฤดูน้ำหลาก จึงเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ เป็นเหตุให้ชาวบ้าน ต้องบุกเบิกป่าเพื่อความอยู่รอด สร้างที่อยู่อาศัย ทำไร่เลื่อนลอย ตัดต้นไม้มาทำฟืน ทำให้ป่าไม้ เลื่อมโทรมอย่างหนัก

น้ำพระราชหฤทัยสู่การพัฒนา

เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้โดยเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านค่าน้ำสร้าง ตำบลค้อเหนือ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ซึ่งได้รับผลกระทบจากการถูกน้ำท่วม ในการนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ ให้นำหน่วยงานราชการต่าง ๆ พิจารณาช่วยเหลือเรื่องปากท้องของราษฎรในพื้นที่ซึ่งเป็นหมู่บ้านยากจน และในวันเดียวกันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรสภาพหนองอึ่งในพื้นที่บ้านท่าเยี่ยม และมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่โดยรวม เพื่อช่วยเหลือราษฎร ดังนี้

๑) ให้ปรับปรุงขุดลอกหนองอึ่ง เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรและแหล่งเพาะพันธุ์ปลา ๒) ให้พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่และสภาพดินโดยรอบหนองอึ่ง ปกคลุมและต้นไม้เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน ๓) ให้ฟื้นฟูสภาพป่าโดยรวมให้คนกับป่าอยู่อย่างเกื้อกูลกัน

นับจากวันนั้น...

จึงเกิดโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ขึ้น โดยมีเป้าหมายแรกคือ การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการขุดลอกหนองอึ่งพื้นที่ ๑๕๕ ไร่ เก็บกักน้ำได้ประมาณ ๖๔๐,๕๓๐ ลูกบาศก์เมตร และปลูกหญ้าแฝกตามแนวคันดินเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินโดยรอบ จัดทำโครงการห้องเรียนธรรมชาติป่าชุมชนดงมัน พัฒนาเทคนิคการเพิ่มปริมาณของเห็ดป่าในป่าชุมชนดงมัน ส่งเสริมการปลูกไผ่เพื่อเป็นแนวกันชนและเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ปลูกไม้เสริมป่าทุ่งป่าทาม รวมถึงจัดฝึกอบรมและส่งเสริมเครือข่ายป่าไม้ตามแนวพระราชดำรินในพื้นที่โครงการ นอกจากนี้ยังส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การเลี้ยงหมูหลุม ไก่ไข่ และไก่พื้นเมือง ฝึกอบรมการขยายพันธุ์พืชสวน การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ เลี้ยงปลาตะเพียนและปลาดุกอูยลูกผสมในบ่อดิน รวมทั้งการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน จัดฝึกอบรมยุวกษัตริกร ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรโดยการผลิตและแปรรูปอาหารจากป่าชุมชนในชื่อสินค้า “วนาทิพย์” ได้แก่ ไข่ทอดแดงในน้ำเกลือ เห็ดเพาะในน้ำเกลือ แม่เป้งในน้ำเกลือ ทุกผลิตภัณฑ์มีมาตรฐาน ออย. สร้างเม็ดเงินหมุนเวียนภายในชุมชนหลายล้านบาทต่อปี เกิดเป็นรายได้ที่มั่นคงแก่กลุ่มเกษตรกร โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และจังหวัด พิจารณาสับสนุนทุนการดำเนินโครงการฯ

วันนี้...

พระราชปณิธาน สร้างรอยยิ้ม ความสุข

หนองอึ่งเปลี่ยนไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ จากพื้นที่ที่เคยประสบปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งซ้ำซาก และสภาพพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม กลักลายเป็นพื้นที่แห่งความอุดมสมบูรณ์ ภาพน้ำท่วม ไร่นาเสียหาย ไม่มีให้เห็นอีกแล้ว มีแต่ผลผลิตทางการเกษตรที่สร้างรายได้อย่างมั่นคงให้ราษฎรตลอดทั้งปี ด้านการอนุรักษ์ป่าโดยรอบของป่าดงมันพื้นที่ ๓,๐๐๖ ไร่ ราษฎรทั้ง ๗ หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง สามารถรณรงค์ขอคืนพื้นที่ที่ชาวบ้านยึดครองเพื่อใช้ทำกินก่อนหน้านี้ และกลายเป็นป่าเสื่อมโทรมคืนมาเพื่อบริหารจัดการ และฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกันและยั่งยืน ทั้งหมดนี้ก็ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงตั้งปณิธาน สืบสาน รักษา และต่อยอด แนวทางของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ก่อเกิดเป็นผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ช่วยแก้ไขปัญห สร้างอาชีพ และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างความสุขและรอยยิ้มให้แก่ราษฎร นับเป็นความโชคดีอย่างยิ่งของราษฎรในพื้นที่หนองอึ่ง แห่งนี้ 🌿

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่าง

ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดเพชรบุรี

นางสาวปรีชา อรุณบุญลพทรัพย์
กองประชาสัมพันธ์

เกิดขึ้นได้อย่างไร

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เกิดจากความห่วงใยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่มีต่อชาวประมงในสภาวะที่ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ผนวกกับวิกฤตราคาน้ำมันในปี ๒๕๕๑ มีราคาสูง จึงมีพระราชประสงค์ที่จะสร้างอาชีพให้แก่ชาวประมงและเกษตรกรได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้เพิ่มมากขึ้นโดยมีพระราชดำริ ความว่า **“...ในอนาคตผลผลิตสัตว์ทะเลต่าง ๆ จากฟาร์มทะเลเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำคัญทดแทนการออกไปจับสัตว์น้ำในทะเลที่ห่างไกล...”**

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ จึงทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ ศึกษางานสำหรับผู้สนใจจะประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรทั่วไป ซึ่งได้รวบรวมงานด้านการประมงไว้ด้วยกันหลากหลายประเภท โดยผู้ประกอบอาชีพประมงไม่จำเป็นต้องออกทะเลไปจับสัตว์น้ำ แต่สามารถใช้พื้นที่ของตนเองในการสร้างรายได้

พระราชดำริสู่การพัฒนา

นายประพัฒน์ กอสวัสดิ์พัฒน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพชรบุรี ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เล็งเห็นการดำเนินงานของโครงการฯ ที่มีลักษณะเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการประมงในรูปแบบต่าง ๆ แบ่งเป็นจุดเรียนรู้ ๔ จุด ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล การเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์น้ำกร่อย การจัดทำโรงเพาะ และการเลี้ยงสาหร่ายทะเล จุดประสงค์เพื่อฝึกอาชีพให้แก่ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านประมง ซึ่งระหว่างการฝึกอาชีพผู้เข้ารับการฝึกจะได้รับเบี้ยเลี้ยงในแต่ละวัน สำหรับการฝึกอาชีพแต่ละด้านจะมีระยะเวลาแตกต่างกันออกไป เริ่มตั้งแต่ระยะเวลา ๕ - ๗ วัน ไปจนถึงระยะเวลา ๑ - ๓ เดือน หรือการฝึกอาชีพระยะยาว เช่น การเลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น ใช้เวลาประมาณ ๑ - ๒ เดือน ส่วนการเลี้ยงปลากะพงขาว จะใช้เวลาฝึกอาชีพประมาณ ๖ - ๗ เดือน เป็นต้น และเมื่อฝึกอบรมจบหลักสูตรก็สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพได้เลย

ผลสำเร็จ ต่อยอดได้ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

นับเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี ที่โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ ไม่เพียงแต่สร้างอาชีพให้แก่ชาวประมงและเกษตรกรในพื้นที่ หากแต่ยังเกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพ โดยการนำผลิตภัณฑ์จากโครงการฯ ไปต่อยอดหรือจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เช่น การจำหน่ายสาหร่ายพวงองุ่นที่รับประทานง่ายพร้อมน้ำจิ้ม เนื่องจากมีรสชาติและเนื้อสัมผัสเฉพาะตัว และยังมีสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย การแปรรูปสาหร่ายแบบแห้งที่สามารถเก็บรักษาได้นานกว่า ๓ เดือน การนำไปสกัดเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหรือเครื่องสำอาง ล้วนแต่สร้างมูลค่าเพิ่มจากสาหร่ายพวงองุ่นได้เป็นอย่างดี โดยอาชีพการเลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น มีกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ คือตั้งแต่เกษตรกรผู้เลี้ยงสาหร่ายเกิดการกระจายงานและรายได้ด้วยการส่งออกไปจัดจำหน่ายในจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ ไปจนถึงเกษตรกรที่นำไปต่อยอดทำอาชีพอื่น ๆ เช่น การนำสาหร่ายไปปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงปลาในกระชัง สำหรับการเลี้ยงสาหร่ายผสมนางหรือกาสีเลียน (Gracilaria) สามารถนำมาทำเป็นน้ำจืดสาหร่าย ซึ่งอุดมไปด้วยแร่ธาตุและไฟเบอร์ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย โดยสาหร่ายแต่ละชนิดจะมีสรรพคุณบางอย่างที่แตกต่างกันออกไป และจากข้อมูลเฉพาะในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าเกษตรกรมีรายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายสาหร่ายพวงองุ่นขึ้นต่ำเดือนละไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท สูงสุดประมาณหลักแสนต่อเดือน ซึ่งได้สร้างอาชีพและความมั่นคงให้แก่ครอบครัว

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ แห่งนี้ ดำเนินงานภายใต้ระบบ Zero Waste Farm คือเป็นฟาร์มที่ไม่มีการปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งโครงการฯ จะแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕ โซนย่อย ๆ ในแต่ละโซนจะมีระบบหมุนเวียนน้ำภายในโซนของตัวเอง และมีกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำในแต่ละโซน เช่น การเลี้ยงปลากะพงขาว ปลานวลจันทร์ หรือกุ้งทะเล โดยจะเลี้ยงสาหร่ายร่วมด้วย เพราะสาหร่ายทะเลจะทำหน้าที่บำบัดน้ำโดยการดูดซับสารอาหารในน้ำที่สัตว์น้ำไม่ต้องการออกไป ระบบน้ำจะหมุนเวียนน้ำที่เลี้ยงสาหร่ายก็นำไปเลี้ยงสัตว์น้ำได้เป็นอย่างดี น้ำทะเลก็จะสะอาดขึ้น หลังจากนั้นก็สามารถนำน้ำทะเลที่มีความเค็มมากขึ้นไปเลี้ยงอาร์ทีเมีย (Artemia) หรือไรทะเลต่อได้อีก นอกจากนี้ อาร์ทีเมีย สามารถช่วยกรองอินทรีย์สารได้อีกชั้นหนึ่ง รวมทั้งเป็นอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน ต่อจากนั้นจะดึงน้ำจากบ่อเลี้ยงอาร์ทีเมียไปใช้กับนาเกลือ เกิดเป็นผลิตภัณฑ์เกลือต่าง ๆ เช่น เกลือจืด ซึ่งใช้ทำดินสอพอง และผลิตภัณฑ์บำรุงผิว หรือดินขี้แดดนาเกลือ นำไปเป็นปุ๋ยสำหรับเพาะปลูกต้นไม้ได้อีกต่อหนึ่ง จะเห็นได้ว่าสามารถใช้ประโยชน์จากผลผลิตในการดำเนินงานได้จากทุกขั้นตอนโดยไม่ก่อให้เกิดของเสียออกสู่ภายนอกฟาร์มที่อาจกลายเป็นมลพิษต่อท้องทะเลและสังคมโดยรวมได้

สารคดี โดยสำนักงาน กปร. ชุด สืบสาน สร้างสุขปวงประชา

ฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ ห้างเรียนธรรมชาติ

สินค้าความอุดม สู่ท้องทะเลไทย

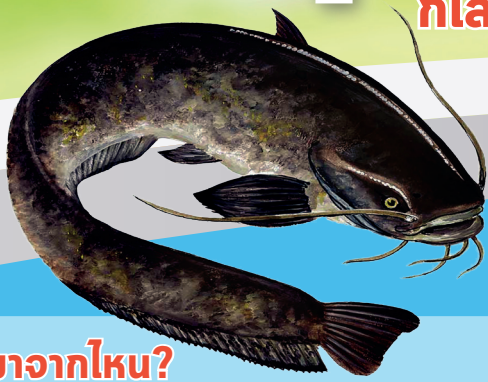
พัฒนาต่อยอด จากทะเลไทย

นอกจากนี้ยังส่งเสริมการแปรรูป โดยเฉพาะการถอดก้างปลานวลจันทร์ทะเล การแปรรูปเป็นปลาต้ม ปลาแดดเดียว หรือปลาเค็ม ถือเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และเป็นการสร้างอาชีพไปในคราเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ปลานวลจันทร์เนื้อ ที่พัฒนาสูตรร่วมกับเกษตรกรและวิทยาลัยดุสิตธานี คือ ปลานวลจันทร์ต้มเค็ม ปลานวลจันทร์ต้มส้ม ซึ่งสามารถเก็บที่อุณหภูมิห้องปกติได้เป็นเดือน สะดวกต่อการขนส่ง การจัดจำหน่าย และการบริโภค นอกจากนี้ยังส่งเสริมกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ร่วมกับชุมชนโดยรอบ เช่น องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และธนาคารปูม้า เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล และเป็นการเพิ่มผลผลิตในท้องทะเลในเวลาเดียวกัน ด้วยความรัก ความห่วงใยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่มีต่อพสกนิกร วันนี้อย่างไรชีวิต หลายครอบครัวมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพอย่างยั่งยืน

บึกอูย

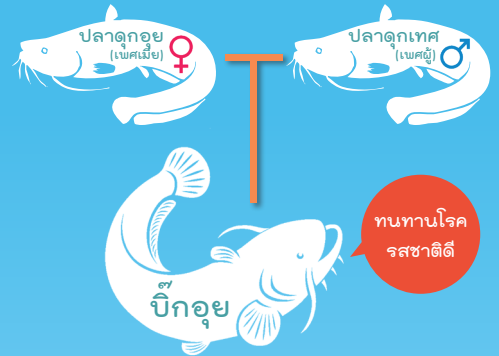
พื้นที่น้อย น้ำน้อย ก็เลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์กลมได้

นางสาวชลิตา กิติศักดิ์
กองประชาสัมพันธ์

บึกอูย มาจากไหน?

ปลาอุก เป็นปลาน้ำจืด ไม่มีเกล็ด มีความทนทานต่อโรค ปลาอุกมีหลายสายพันธุ์ ปลาอุกอูย เรียกอีกอย่างว่า ปลาอุกนา ปัจจุบันมีการพัฒนาสายพันธุ์ โดยผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างปลาอุกอูย และปลาอุกรัสเซีย เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นปลาอุกเทศ ผลจากการผสมพันธุ์ที่ได้ มีอัตราการเจริญเติบโตดี ทนทานต่อโรคสูงเหมือนปลาอุกเทศ และมีรสชาติใกล้เคียงกับปลาอุกอูย จึงเรียกว่า บึกอูย

ลักษณะบึกอูย

- ๑ ไม่มีเกล็ด รูปร่างยาวเรียว
- ๒ ครีบหลังยาวเกือบถึงส่วนหลัง ครีบท้องยาวเกือบถึงโคนหาง ไม่มีครีบไขมัน
- ๓ หัวมีขนาดใหญ่และเป็นตะปุ่มตะป่ำไม่เรียบ
- ๔ กะโหลกท้ายทอย แหลมเป็นหยัก ๓ หยัก
- ๕ ตาขนาดเล็ก
- ๖ มีหนวด ๔ คู่ อยู่ที่ริมฝีปาก
- ๗ ผิวค่อนข้างเหลือง ลักษณะเนื้อนุ่มแต่ไม่เหลวและรสชาติดี
- ๘ ลำตัวและหางจะเห็นลายจุดประสีขาวยาวตามขวาง เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จุดนี้จะหายไป
- ๙ เจริญเติบโตเร็ว

พื้นที่น้อยก็เลี้ยงบึกอูยได้

การเลี้ยงปลาอุก สามารถเลี้ยงได้หลายรูปแบบ การเลี้ยงในกระชังมักจะเกิดปัญหา เมื่อปลาอุกมุดลงไปใต้กระชัง เเสียงจะเข้าไปติด อาจทำให้กระชังขาด ปลาอุกจะหลุดออกไปหมด ถ้าเลี้ยงในบ่อดิน ปลาจะมีการเจริญเติบโตที่ดี แต่ในบางพื้นที่ เช่น ภาคเหนือพื้นดินจะกักเก็บน้ำไม่อยู่ จึงต้องเปลี่ยนไปเลี้ยงในบ่อซีเมนต์กลมหรือเลี้ยงในบ่อปูน ซึ่งรูปแบบนี้สามารถกำหนดขนาดพื้นที่ของบ่อได้ และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรที่มีพื้นที่ใช้สอยน้อย และมีน้ำใช้ในการเลี้ยงปลาอย่างจำกัดอีกด้วย

โดยทั่วไปพื้นที่บ่อควรมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า ๗๐ เซนติเมตร เพื่อให้มีความกว้างของบ่อสัมพันธ์กับปริมาณการปล่อยลูกปลา ไม่ให้หนาแน่นจนเกินไป และมีความคุ้มทุน หากจะเลี้ยงแบบอุบโภคภายในครัวเรือน ใช้บ่อที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๗๐ เซนติเมตร - ๑ เมตร แต่หากเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ จะใช้พื้นที่เป็น ๒ x ๓ เมตร ส่วนความลึกของน้ำจะประมาณ ๑ เมตร หรือ ๕๐ เซนติเมตรขึ้นไป ก็จะสามารถเลี้ยงปลาอุกได้ โดยใช้ระยะเวลา ๓ - ๔ เดือน ปลาอุกจะมีน้ำหนักตัว ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัม หรือมากกว่า ก็จะสามารถจับขายได้

วิธีเตรียม บ่อเลี้ยง

บ่อซีเมนต์ใหม่

1. ปรับสภาพบ่อโดยใส่น้ำเต็มบ่อ
2. ใส่อยูทิลิตี้สลับละเอียด แช่ทิ้งไว้ประมาณ ๒ สัปดาห์
3. ล้างบ่อ ตากบ่อให้แห้ง
4. เติมน้ำเข้าบ่อ ทิ้งไว้ประมาณ ๓ วัน
5. ปลอยลูกพันธุ์ปลาอุกลงบ่อ

บ่อซีเมนต์เก่า

1. ล้างทำความสะอาดบ่อด้วยน้ำด่างทับทิม
2. ตากบ่อให้แห้ง
3. เติมน้ำเข้าบ่อ สาดเกลือ
4. ปลอยลูกพันธุ์ปลาอุกลงบ่อ

สูตรการปลอยปลา

ก่อนปลอยปลาอุกลงบ่อเลี้ยง ควรรู้ขนาดพื้นที่บ่อว่ากี่ตารางเมตร โดยหนึ่งตารางเมตรจะปลอยลูกปลาขนาด ๒ - ๓ นิ้ว ได้ ๕๐ - ๑๐๐ ตัว ใช้ระดับน้ำลึก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร เมื่อลูกปลาโตขึ้น ให้เพิ่มระดับน้ำอีก ๕ เซนติเมตร/สัปดาห์ ควรให้อาหาร ๓ - ๕% ของน้ำหนักตัว เมื่อปลอยปลา ๕๐ - ๑๐๐ ตัว/ตารางเมตร ปลาจะเติบโตมีน้ำหนัก ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัม/ตัว ใช้เวลาเลี้ยง ๙๐ - ๑๒๐ วัน จะมีอัตราการรอดถึงร้อยละ ๙๐

สิ่งที่ต้องคำนึงในการเลี้ยง

คุณภาพน้ำ

หมั่นดูแลรักษาคุณภาพน้ำในบ่อ ถ้าให้อาหารไปเกิน ๑ ชั่วโมง แล้วอาหารยังลอยอยู่ ควรตักออกไปทิ้ง เพราะว่าปลาจะกินอาหารหมดไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ควรสังเกตหากปลาไม่กินอาหาร ให้ดูว่ามีการให้อาหารปริมาณมากเกินไป หรือสภาพอากาศ อุณหภูมิ หรือคุณภาพน้ำเป็นอย่างไร เพราะอาจจะทำให้ปลาตายยกบ่อได้

อุณหภูมิ

ปลาเป็นสัตว์เลือดเย็น มันจะปรับสภาพตามอากาศภายนอก ถ้าอุณหภูมิเย็นเกินไปปลาจะไม่ค่อยกินอาหาร จะนอนอย่างเดียว หากร้อนเกินไปปลาก็อาจตายได้ อุณหภูมิที่เหมาะสมคือ ๒๕ - ๓๒ องศาเซลเซียส จะเหมาะกับการเลี้ยงปลาให้เจริญเติบโตดี

ออกซิเจน

ปลาดุกใช้ออกซิเจนในการหายใจ ถ้าออกซิเจนต่ำเกินไป จะทำให้ปลาขาดอากาศหายใจตายได้ วิธีการเติมออกซิเจนสามารถใช้เครื่องช่วยเพิ่มออกซิเจนในบ่อ หรือใช้ระบบน้ำไหล คือการเปิดน้ำรินลงบ่อ ให้น้ำมีการกระเพื่อม เมื่อน้ำเคลื่อนที่ ออกซิเจนจะเข้าสู่ภายในบ่อได้มากขึ้น

ค่าความกรดและด่างของน้ำ หรือค่า pH

น้ำควรมีค่าความเป็นกลางที่เหมาะสมคือระหว่าง ๖.๕ - ๘.๕ ถ้าน้ำเป็นกรดมากคือมีค่าที่ต่ำกว่า ๖.๕ สังเกตได้ว่า ปลาจะไม่กินอาหาร จะว่ายน้ำเอื่อย ๆ ครีบเปื่อย สีเริ่มซีด แต่หากน้ำเป็นด่างคือมีค่าเกิน ๘ ขึ้นไป ปลาจะตาย เช่น มีบ่อปูนใหม่แล้วปลอยปลาลงไปเลย ปลาจะตาย และมีแผลตามลำตัว เพราะฤทธิ์ของปูนเป็นด่างสูง หรือน้ำมีความเค็มสูงนั่นเอง

อาหาร

ปลาดุกเป็นปลากินเนื้อ กินจุ จากต้นทุนการเลี้ยง ๑๐๐% คิดเป็นค่าอาหารถึง ๗๐ - ๘๐% การลดต้นทุนค่าอาหาร โดยการให้อาหารเสริม เช่น ปลาป่น ปลาขี้ขาว รำ เครื่องในไก่ การให้เนื้อสด จะทำให้ปลาโตเร็วมาก แต่ต้องพึงระวังเพราะอาจทำให้น้ำเน่าเสียง่าย ดังนั้น ควรให้อาหาร ๒ มื้อต่อวัน คุมเรื่องปริมาณอาหาร อย่านำให้เหลือเยอะ ให้แค่พออิ่ม รวมถึงคำนึงถึงสภาพอากาศด้วย เช่น ในฤดูหนาวปลาไม่ค่อยกินอาหาร ก็ควรลดอาหารลงครึ่งหนึ่ง

การเปลี่ยนถ่ายน้ำ

หากเปลี่ยนที่เดียวหมดบ่อ จะทำให้ปลาเนือค้ำน้ำตายหมดบ่อได้ เพราะน้ำใหม่อาจมีอุณหภูมิ มีค่า pH หรือมีออกซิเจนที่แตกต่างจากเดิม ควรถ่ายน้ำทีละครึ่งบ่อ หรือ ๑/๓ ของบ่อ เพื่อให้มีน้ำเก่าคงไว้ ปลาจะถูกช็อคค่อยๆ ปรับสภาพเมื่อเติมน้ำใหม่เข้าไป อีกวิธีหนึ่งคือหลังจากเปลี่ยนน้ำเสร็จ ให้ใส่เกลือลงไปประมาณ ๒ - ๓ กำมือต่อบ่อเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เมตร เกลือมีฤทธิ์ปรับสภาพน้ำและช่วยรักษาโรคได้

ยารักษาโรค

คือ เกลือ ปูนขาว ยาปฏิชีวนะตระกูล Oxytetracycline โดยหาซื้อได้ตามร้านขายยาของสัตว์ทั่วไป

กำไรจากการเลี้ยง

ขนาด ๒ - ๓ นิ้ว

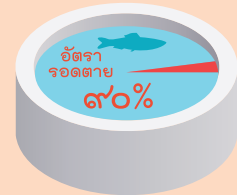
ตัวละ ๑ บาท
จำนวน ๕๐ ตัว

ใช้เวลาเลี้ยง
๔ เดือน

น้ำหนักเฉลี่ย
๓ ตัวต่อกิโลกรัม

เหลือปลา ๔๕ ตัว ได้ผลผลิต
๑๓.๕ กิโลกรัมต่อบ่อ

ค่าเสื่อมของบ่อต่อ ๑ รอบการเลี้ยง ๒๐ บาท
ค่าพันธุ์ปลา ขนาด ๒ - ๓ นิ้ว ๕๐ ตัว ๕๐ บาท
อาหาร ๒๓ กิโลกรัม กิโลกรัมละ ๒๔ บาท ๕๕๒ บาท
รวมต้นทุนต่อ ๑ รอบการเลี้ยง ๖๒๒ บาท
ราคาขายกิโลกรัมละ ๙๐ บาท (๑๓.๕ กก.) ๙๔๕ บาท
กำไรสุทธิ ๓๒๓ บาท

๒๐ บาท

๕๐ บาท

๕๕๒ บาท

๖๒๒ บาท

๙๔๕ บาท

๓๒๓ บาท

ส่วนต่างเฉลี่ยต่อผลผลิต ๑ กิโลกรัม

ต้นทุน ๔๒.๐๗ บาทต่อกิโลกรัม

กำไร ๒๓.๙๒ บาทต่อกิโลกรัม

มีเคล็ดลับมาบอก

- ✓ การให้อาหารเสริม สามารถใช้แมลง ไล่เดือน ผักบุ้ง หรือเศษอาหาร เศษข้าวในครัวเรือน ขนมันฝรั่ง หรือเศษเนื้อสดที่หาง่ายภายในท้องถิ่น ทดแทนอาหารสำเร็จรูป หรืออาหารเม็ดได้ แต่ควรให้ในปริมาณที่เหมาะสม เพื่อป้องกันน้ำเน่าเสียและสามารถลดต้นทุนได้เป็นอย่างดี
- ✓ ควรทำฟาตาข่ายปิดบ่อปลา เพื่อป้องกันปลาหนี ป้องกันศัตรูปลา และเศษใบไม้ตกลงบ่อเลี้ยง

ติดตามองค์ความรู้เพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนากุ้งไฮโดรโปนิกส์

ศูนย์ศึกษาการพัฒนากุ้งไฮโดรโปนิกส์

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๐๕๓ ๓๔๙ ๒๒๔

<https://www.hongkhraichiangmai.com/main/index.php>

ข้อมูล : ศูนย์ศึกษาการพัฒนากุ้งไฮโดรโปนิกส์
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ช้างไถนา ที่บ้านนาเกียน

เมื่อช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ผมมีโอกาสได้ปฏิบัติภารกิจติดตามองคมนตรีตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่บ้านนาเกียน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ และชาวบ้านนาเกียนได้จัดแสดง “ช้างไถนา” ซึ่งเป็นวิถีการทำนาแบบดั้งเดิมให้ชม ชาวบ้านบอกเล่าให้ฟังว่า ที่บ้านนาเกียนเป็นที่แรกและที่แห่งเดียวในประเทศไทยและอาจจะเป็นแห่งเดียวในโลก ที่มีการใช้ช้างไถนา ซึ่งมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน สาเหตุที่นำช้างที่เลี้ยงไว้มาไถนาแทนควาย เพราะช้างแข็งแรงกว่า วัว ควาย สามารถไถนาได้จำนวนพื้นที่มากกว่าในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดย ๑ แรงช้าง เท่ากับ ๔ แรงวัวควาย โดยช้าง ๑ เชือกสามารถลากได้ ๑ - ๔ คันไถ โดยไม่ต้องพักเหนื่อย และถือเป็นงานที่เบาเมื่อเทียบกับการลากซุงในอดีต ซึ่งเป็นอีกหนึ่งเรื่องที่เปิดประสบการณ์ใหม่ให้แก่มขมิ้น จึงอยากรนำมาบอกเล่าผ่านรูปถ่ายใบนี้ครับ 🌿

ภาพและบทความ : นายภาณุพันธ์ อรุณวรรณ
นายช่างภาพ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลไม้แช่อบแห้ง

ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมิตรสัมพันธ์ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนฯ ดำเนินการสนับสนุน องค์ความรู้ผลไม้แช่อบแห้งมีรสชาติที่เปรี้ยวหวาน กลมกล่อม บรรจุกีฬาปลอดอย่างดี

กระตุ้นกระเพาะ
ช่วยลดอาการท้องอืด
ช่วยให้เจริญอาหาร

24-2-02262-60001,2,3

Sale ราคา 50 บาท

ครีมบำรุงหน้า ผสมบัวหิมะ

ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยกระพี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนฯ ดำเนินการสนับสนุน องค์ความรู้ผลิตภัณฑ์บำรุงหน้าที่มีส่วนผสมของบัวหิมะอย่างเข้มข้น

ลดอาการแพ้
การอักเสบของผิว
ฟื้นฟูบำรุงผิว
ให้นุ่มชุ่มชื้นไม่แห้งตึง

24-1-6300039871

Sale ราคา 100 บาท

เห็ดถั่งเช่า

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเห็ดมิตรสัมพันธ์ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนฯ ได้ดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ โดยคัดสรรดอกเห็ดถั่งเช่าที่มีคุณภาพเกรด A อัดแน่นเต็มแคปซูล บรรจุใส่กระปุกพลาสติกจำนวน 60 เม็ด

20-1-035635004

Sale ราคา 800 บาท

สนใจสั่งซื้อได้ที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 7 หมู่ที่ 2 ตำบลเขาคินซอน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

แอฟพลิเคชั่นไลน์ หรือ Line My Shop

เพจ ผลิตภัณฑ์สินค้า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

☎ 038 554 982
☎ 038 554 982-3
✉ rdsck@gmail.com

แบบสอบถามความพึงพอใจวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๔

ข้อมูลส่วนบุคคล

๑. คำนําหน้า ..... ชื่อ ..... นามสกุล .....

- อาชีพ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ นักเรียน/นักศึกษา
 พนักงานในหน่วยงานเอกชน สื่อมวลชน
 เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง บุคคลทั่วไป
 ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสำนักงาน กปร.

หน่วยงาน .....

โทรศัพท์ .....

๒. ที่อยู่ (จัดส่งของรางวัลสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม) .....

ความพึงพอใจต่อคอลัมน์ต่าง ๆ ของวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๔

	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑) สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา	☐	☐	☐
๒) ๑๐ ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์	☐	☐	☐
๓) ตัวอย่างความสำเร็จ	☐	☐	☐
๔) ตามรอยพระราชปณิธาน	☐	☐	☐
๕) ผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	☐	☐	☐
๖) ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ	☐	☐	☐
๗) เรื่องเล่าจากหลังกล้อง	☐	☐	☐
๘) การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	☐	☐	☐

Q คำถามประจำวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๔

- วารสารฯ หากต้องการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ อยากให้นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ช่องทางใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คณะบรรณาธิการฯ มีของรางวัลสำหรับผู้ร่วมตอบคำถาม และเขียนข้อความได้โดนใจ ทั้งนี้ สามารถตอบผ่าน QR code ด้านล่างนี้ หรือร่วมกิจกรรมทาง Facebook: สำนักงาน กปร. ภายในวันศุกร์ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยสำนักงาน กปร. จะติดต่อกลับผู้ที่ได้รับรางวัลต่อไป

* ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และร่วมกิจกรรมตอบคำถาม

* ขอความกรุณาแจ้งยืนยัน หรือยกเลิกการรับวารสารฯ

- ยืนยันรับต่อไป ยกเลิกการรับวารสารฯ

สแกนตอบแบบสำรวจ และร่วมตอบคำถามเพื่อรับของรางวัล

(พื้นที่ส่วนนี้สำหรับโฆษณา)

บริการธุรกิจตอบรับ

ใบอนุญาตเลขที่ ปณ. (น) / 3981 ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
ถ้าฝากส่งในประเทศไม่ต้องผนึกตราไปรษณียากร

สำนักงาน กปร.
ตู้ ปณ. ๗
ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๐๒

วารสาร **อันเนื่องมาจากพระราชดำริ**

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้สำหรับเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา รวมถึงการอนุรักษ์หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งพัฒนาอาชีพให้บังเกิดความยั่งยืน

๒. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ และผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในทุกภูมิภาคของประเทศ ในการนำไปศึกษาหาความรู้ และสร้างแรงบันดาลใจให้นำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

๓. เพื่อเป็นสื่ออีกช่องทางหนึ่งในการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริไปสู่สาธารณชนได้อย่างแพร่หลายมากขึ้นและสามารถนำไปเป็นเอกสารอ้างอิงได้

โปสรณอบ

บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่ โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ดำเนินกรโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

 www.rdpb.go.th

 [www.facebook.com/สำนักงาน กปร.](https://www.facebook.com/สำนักงาน_กปร.)

 สำนักงาน กปร.

 rdpb.journal@gmail.com

 ๐ ๒๕๔๗ ๘๕๐๐-๖

 ๐ ๒๕๔๗ ๘๕๖๒

 ISSN : 1685-8234

คณะอำนวยการ

๑. นายคณา	สินธวานนท์	เลขาธิการ กปร.
๒. นายลลิต	ถนอมสิงห์	รองเลขาธิการ กปร.
๓. นายปวัตร์	นวมะรัตน์	รองเลขาธิการ กปร.
๔. นางสาวอุศนี	ฐปทอง	รองเลขาธิการ กปร.
๕. นางสาววีริ	วัฒน์ไกร	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา
๖. นางสาวถกวรรณ	ไกรสรกุล	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
๗. นายสมศักดิ์	เพิ่มเกษร	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
๘. นางศิริลักษณ์	ทัศนารมย์	อำนวยการสูง
๙. นางพิชญา	ทัศนภาค	ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ
๑๐. นางศศิพร	ปานิกบุตร	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑
๑๑. นายหทัย	วสุนันต์	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
๑๒. นายวิกรม	คัยนันท์	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓
๑๓. นายศุภรัตน์	อินทรารุช	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
๑๔. นางสุพร	ตรีรินทร์	ผู้อำนวยการกองแผนงานและยุทธศาสตร์
๑๕. นางกมลณี	สุขศรีวงศ์	ผู้อำนวยการกองศึกษาและขยายผล
		การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
๑๖. นางสาวทิพย์กมล	ศุภกุลธิดาพัฒน์	ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์
๑๗. นายภัทเทพงค์	เทียนศรี	ผู้อำนวยการกองพัฒนาทรัพยากรบุคคล
		เพื่อขับเคลื่อนแนวพระราชดำริ

คณะบรรณาธิการ

๑. นางอรอนันต์	วุฒิสเน	หัวหน้าคณะบรรณาธิการ
๒. นายวัชระ	ทัศนภาค	คณะบรรณาธิการ
๓. นางสาวสมลักษณ์	บุญนาค	คณะบรรณาธิการ
๔. นายปริญญาวัฒน์	วัชรอาภากร	คณะบรรณาธิการ
๕. นายอภิศักดิ์	สรวิสูตร	คณะบรรณาธิการ
๖. นางสาวสุดารัตน์	คุลินธุ์	คณะบรรณาธิการ
๗. นางสาวอภิญญา	แก้วเปรมกุล	คณะบรรณาธิการ
๘. นางสาวสุทธิพา	อาศิริพจน์	คณะบรรณาธิการ
๙. นายพิสิทธิ์	วิเชียรทศพร	คณะบรรณาธิการ
๑๐. นายทวิศักดิ์	เป็นคุ้มญาติ	คณะบรรณาธิการ
๑๑. นายพลวรรณ	สายะเสวี	คณะบรรณาธิการ
๑๒. นายภาณุพันธ์	อรุณวรรณ	คณะบรรณาธิการ
๑๓. นางวีไล	หมอกอรุณ	คณะบรรณาธิการและเลขานุการ
๑๔. นางสมพร	สุขประเสริฐ	คณะบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายโชคชัย	อุ้นใจ	คณะบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

ขอขอบคุณภาพประกอบ

มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดศรีสะเกษ
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๓
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๔
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔

พิมพ์ที่

บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด ๔๕๗/๖-๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๒๑๘๗-๘

E-mail : thanaaron19@gmail.com

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย

ฟาร์มทะเลตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี